

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ppm
factum

Analýza potřebnosti a dostupnosti sociálních služeb SO POU Jilemnice

Město Jilemnice

Září 2017

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ppm
factum

Závěrečná zpráva – sociální služby

Metodika zprávy

Pro analýzu potřebnosti a dostupnosti sociálních služeb v oblasti SO POU Jilemnice byla využita data **z dotazníkového šetření**.

Vzhledem k problematice byla zvolena **metoda osobního standardizovaného rozhovoru**, kdy měl tazatel společnosti ppm factum research k dispozici papírový dotazník s předtištěnými otázkami, kam zapisoval jednak spontánní odpovědi respondentů (tj. bez předem daných možností), jednak zaznamenával možnosti, které respondent vybíral ze seznamu.

U některých cílových skupin byla využita jiná metoda, kdy dotazníky s cílovými skupinami (rodiny s dětmi, OOSV) realizovali pracovníci sociálních služeb.

Výstupy z dotazníkového šetření byly následně analyzovány a zpracovány standardním způsobem, jenž odpovídá kvalitativnímu typu výzkumu.

Struktura vzorku:

	Osloveno	Získáno dotazníků	Míra návratnosti
Starostové obcí	N=18	n=15	83 %
Poskytovatelé soc. služeb	N=18	n=17	94 %
CS: senioři	N=20	n=20	100 %
CS: OZP	N=9	n=9	100 %
CS: rodiny s dětmi	N=6	n=6	100 %
CS: OOSV	N=5	n=5	100 %

Vysoká úspěšnost
především díky
perfektní kooperaci
provozovatelů +
zástupců města
Jilemnice.

Zdroje dat a metodika zprávy

Zdroje dat:

<https://www.czso.cz/csu/xl/kraj>

https://www.czso.cz/csu/xl/spravni_obvod_jil

https://www.czso.cz/csu/xl/vekove_slozeni_obyvatelstva_libereckeho_kraje

<https://www.czso.cz/csu/czso/projekce-obyvatelstva-v-krajich-cr-do-roku-2050-ua08v25hx9>

http://www.mestojilemnice.cz/data/jil_files/9730/zssmj2017-aktualizace12.4.2017.pdf

Seznam zkratk:

OOSV – Osoby ohrožené sociálním vyloučením

OZP – Osoby se zdravotním postižením

DZR – Domov se zvláštním režimem

SAS – Sociálně aktivizační služby

SO POU – Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních služeb

Poznámka ke čtení zprávy:

Obecně je při čtení zprávy třeba mít na paměti, že zpráva nekomentuje objektivní pravdu (jak to skutečně je), ale jak to lidé - tj. respondenti (starostové, poskytovatelé, cílové skupiny) cítí.

Zvláště uživatelé problematiky sociálních služeb často vůbec nerozumí a neorientují se v nabídce (např. neví, co to je spádová oblast pro sociální služby apod.).

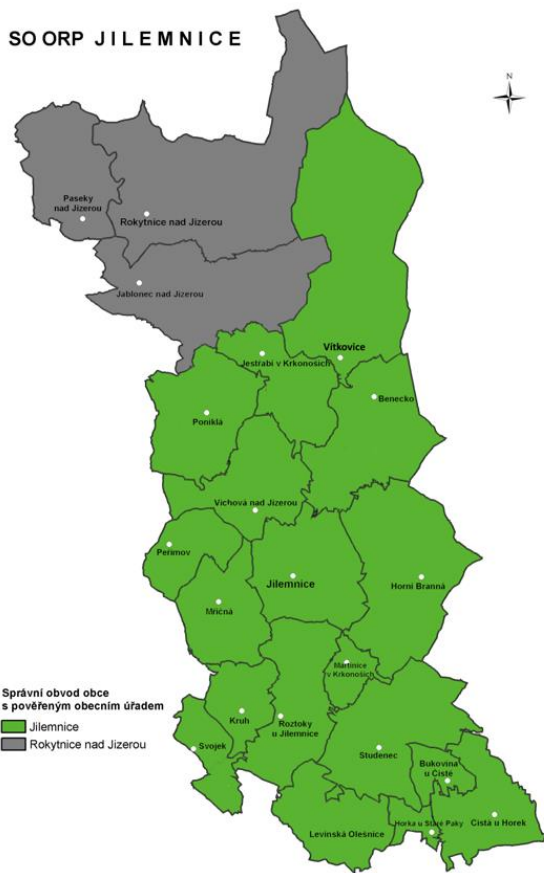
Základní definice území

SO POU Jilemnice se nalézá v ORP Jilemnice a je potřeba ho zachytit v kontextu celého obvodu.

Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem Jilemnice (dále jen SO POU Jilemnice) se nachází v okrese Semily v Libereckém kraji. Svojí východní hranicí sousedí se správním obvodem obce s rozšířenou působností Vrchlabí z Královéhradeckého kraje, na jihu se správním obvodem Nová Paka téhož kraje. Krátkým horským úsekem na severu hraničí se sousedním Polskem. V rámci kraje se nachází západním směrem správní obvod Semily a severozápadně správní obvod POU Rokytnice nad Jizerou.

Do působnosti POU Jilemnice nespádají všechny obce v rámci působnosti ORP Jilemnice – sever ORP, tedy obce Rokytnice nad Jizerou, Paseky nad Jizerou a Jablonec nad Jizerou spadají do SO POU Rokytnice n. Jizerou. V následující analýze potřebnosti a dostupnosti sociálních služeb se budeme zaměřovat pouze na území **definované působností POU Jilemnice**, tedy obce:

ZÚJ	Název obce
576981	Benecko
577031	Bukovina u Čisté
577057	Čistá u Horek
574201	Horka u Staré Paky
577120	Horní Branná
577189	Jestřabí v Krkonoších
577197	Jilemnice
577243	Kruh
577375	Levínská Olešnice
573418	Martinice v Krkonoších
577332	Mříčná
577391	Peřimov
577405	Poniklá
577499	Roztoky u Jilemnice
577553	Studenec
577561	Svojk
577651	Víchová nad Jizerou
577669	Vitkovice

Zdroj: ČSÚ, Liberecký kraj

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ppm
factum

Sociální služby

Přehled služeb

Název poskytovatele	Druh služby	Cílová skupina	Spádová oblast	Počet uživatelů	Volná místa	Čekací doba	Plán rozšíření + kapacita	Náklady	Dotace
CENTRUM PRO ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ Libereckého kraje, o.p.s	Odborné sociální poradenství	Senioři, OZP, rodiny s dětmi, OOSV	Jilemnicko	158	Není určeno	3 týdny	Neplánují	270 tis. Kč	Celkem: 270 tis. Kč (MPSV-88 %, LK-10 %, ostatní-2 %)
Centrum intervenčních a psychosociálních služeb LK, p.o.	Intervenční centra	Rodiny s dětmi	Jilemnicko	20	-	0 (tel. objednání)	Neplánují	100 tis. Kč	Celkem: 100 tis. Kč (MPSV-90 %, LK-10 %)
Děčko Liberec z.s.	Odborné sociální poradenství	Senioři, OZP, rodiny s dětmi, OOSV	Celý Liberecký kraj	56	60	14 dní	Neplánují	100 tis. Kč	Celkem: 100 tis. Kč (MPSV-89 %, LK-5 %, obec- 3 %, ostatní-3 %)
DD Rokytnice n. Jizerou, p.o.	Domov pro seniory (DD) + domov se zvláštním režimem (DZR)	Senioři	Celý Liberecký kraj	49 (DD) + 34 (DZR)	0	1-12 měsíců (dle závažnosti)	Denní stacionář (2021) – kapacita dle potřeby	39,7 mil. Kč	Celkem DD: 21 mil. Kč (MPSV-18 %, LK-18 %, Fondy ZP- 5 %, uživatelé-34 %, ostatní-25 %) Celkem DZR: 18 mil. Kč (MP SV-22 %, LK-14 %, Fondy ZP- 8 %, uživatelé-28 %, ostatní-28 %)
Služby sociální péče Tereza, p.o.	Denní stacionář (DS) + týdenní stacionář (TS) + odlehčovací služby (OS)	OZP	Semilsko a Jilemnicko	1 (DS) + 5 (TS) + 1 (OS)	1 (DS) + 1 (TS) + 2 (OS) – záleží na zdravotním stavu	0 (DS) + 6 měsíců (TS)+ 1-6 měsíců (OS) – záleží na zdravotním stavu	Domov pro OZP (2020) – 3 místa Chráněné bydlení (2021) – 2 místa V budoucnu chráněné dílny	950 tis. Kč (DS) 11,5,mil. Kč (TS) 1 mil. Kč (OS)	Celkem DS: 900 tis. Kč (MPSV-58 %, LK-20 %, uživatelé-20 %, ostatní-2 %) Celkem TS: 11,5 mil. Kč (MP SV-35 %, LK-30 %, obce-1 %, Fondy ZP- 5 %, uživatelé-27 %, ostatní-2 %) Celkem OS: 1,5 mil. Kč (MP SV-58 %, Fondy ZP- 7 %, uživatelé-32 %, ostatní-3 %)

Přehled služeb

Název poskytovatele	Druh služby	Cílová skupina	Spádová oblast	Počet uživatelů	Volná místa	Čekací doba	Plán rozšíření + kapacita	Náklady	Dotace
Fokus Turnov, z.s.	Podpora samostatného bydlení	OZP	Jilemnicko	11	9	0	V budoucnu sociální bydlení – 7 míst	100 tis. Kč	Celkem: 100 tis. Kč (MPSV-100 %)
Rytmus Liberec, o.p.s.	Sociální rehabilitace	OZP, OOSV	Liberecký kraj a Vrchlabí	3	0-11 (dle počtu uživatelů)	0	Neplánují	650 tis. Kč	Celkem: 650 tis. Kč (MPSV-97 %, LK-3 %)
Život bez bariér, z.ú.	V současnosti neposkytují	-	Celý Liberecký kraj	-	-	-	Laické pečující služby (2017) – 10 míst Terénní služby (2017) Odlehčovací služba (2020) – 12 míst Chráněné bydlení (2020) – 8 míst Denní stacionář (2020) – 5 míst	-	-
Fokus Semily, z.s.	Sociálně terapeutické dílny a sociální rehabilitace	OZP	Jilemnicko	5	3	0-3 měsíce	Sociální rehabilitace (2017) – 10 míst (max. 2 osoby na den) V budoucnu chráněné bydlení a centrum duševního zdraví	150 tis. Kč	Celkem: 150 tis. Kč (MPSV-86 %, LK-7 %, obec-7 %)
Fokus Liberec	Chráněné bydlení	OZP	Celý Liberecký kraj	12	1 na konci roku	1-3 roky	DZR (2019) – 10 míst Nové chráněné bydlení (2019) – 10 míst	3,6 mil. Kč	Celkem: 3,6 mil. Kč (MPSV-48 %, LK-2 %, obec-6 %, uživatelé-40 %, ostatní-4 %)
Centrum LIRA, z.ú.	Raná péče (RP) + SAS pro rodiny s dětmi (SAS)	OZP, rodiny s dětmi	Celý Liberecký kraj	2 (RP) + 0 (SAS) – v roce 2016 nebyla na Jilemnicku poskytována	Mají	0 (RP) 0-3 měsíce (SAS)	V budoucnu denní stacionář a konzultace se speciálním pedagogem	84 tis. Kč	Celkem: 84 tis. Kč (MPSV-74 %, obec-10 %, ostatní-16 %)

Přehled služeb

Název poskytovatele	Druh služby	Cílová skupina	Spádová oblast	Počet uživatelů	Volná místa	Čekací doba	Plán rozšíření + kapacita	Náklady	Dotace
Most k naději, z.s.	Sociální poradenství a terénní programy	OOSV	Jilemnicko	22	cca 200	0	Neplánují	-	-
Nemocnice následné péče s poliklinikou Lomnice nad Popelkou	Služby následné péče	Senioři	Celý Liberecký kraj	59	0	7-10 dnů	V budoucnu domov se zvláštním režimem	-	-
Pečovatelská služba Jilemnice	Pečovatelská služba	Senioři, OZP	Jilemnicko	100	-	0	Neplánují	2,8 mil. Kč	-
Dětské centrum Jilemnice, p.o.	Denní stacionář (DS) + týdenní stacionář (TS) + osobní asistence (OS)	OZP	Jilemnicko	27/rok (DS) + 10 (TS) + 10 (OA)	0	0-3 měsíce	Odlehčovací služby (2018) – 20 míst	6,5 mil. Kč (DS) 4 mil. Kč (TS)	Celkem DS: 6,2 mil. Kč (MPSV-51 %, LK-1 %, obec-10 %, Fondy ZP- 25 %, uživatelé- 5 %, ostatní- 8 %) Celkem TS: 4 mil. Kč (MPSV-48 %, LK-2 %, obec-20 %, Fondy ZP- 16 %, uživatelé- 13 %, ostatní- 1 %)
Diakonie ČCE, středisko Světlo ve Vrchlabí	Osobní asistence	Senioři	Jilemnicko	Nebyla poskytována	-	-	SAS (2017) – 15-20 míst Osobní asistence (2018) – 10-12 míst	100 tis. Kč	Celkem: 100 tis. Kč (MPSV-90 %, LK-10 %)
ADVAITA , z.ú.	Sociální poradenství + Telefonní krizová pomoc	Senioři, OZP, rodiny s dětmi, OOSV	Celý Liberecký kraj	6	Mají	0-7 dní	Neplánují	-	-

Základní síť sociálních služeb

Město Jilemnice spravuje svoji *Základní síť sociálních služeb*, která je dostupná na <http://mestojilemnice.cz/cz/socialni-sluzby/>. Základní síť sociálních služeb ORP Jilemnice je projednávána se starosty spádových obcí a zahrnuje nezbytné sociální služby pro občany celého ORP. Základní síť ORP není oficiálním dokumentem, a tedy není samostatně zveřejněna. Je součástí *Základní sítě sociálních služeb Libereckého kraje* dostupné na <http://odbor-socialni.kraj-lbc.cz/sprss-lk>.

Přímo na území města Jilemnice má v současné době zázemí 15 sociálních služeb. Další 4, které působí v SO POU, mají výchozí bod mimo město Jilemnice (viz následující dvě tabulky). Tyto služby jsou převážně terénní, některé také ambulantní. Na území SO POU Jilemnice však úplně chybí pobytové sociální služby, za kterými musí obyvatelé dojíždět do vzdálenějších, měst (Semily, Rokytnice nad Jizerou, atd.).

Název poskytovatele (nejsou v ZS města Jilemnice, ale působí v SO POU Jilemnice)	Druh služby
Město Vrchlabí	Pečovatelská služba (terénní služba)
Obec Horní Branná	Pečovatelská služba (terénní služba)
Obec Poniklá	Pečovatelská služba (terénní služba)
Služby Dolní Kalná	Pečovatelská služba (terénní služba)

Základní síť sociálních služeb

Název poskytovatele (zázemí v Jilemnici)	Druh služby
Centrum intervenčních a psychosociálních služeb LK, p.o.	Odborné sociální poradenství (ambulantní služba)
Centrum intervenčních a psychosociálních služeb LK, p.o.	Intervenční centra (terénní a ambulantní služba)
CENTRUM PRO ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ LK, o.p.s.	Osobní asistence (terénní služba)
CENTRUM PRO ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ LK, o.p.s.	Odlehčovací služby (terénní služba)
CENTRUM PRO ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ LK, o.p.s.	Tlumočnické služby (terénní služba)
CENTRUM PRO ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ LK, o.p.s.	Odborné sociální poradenství (ambulantní a terénní služba)
"D" občanské sdružení	Odborné sociální poradenství (ambulantní služba)
Dětské centrum Jilemnice	Osobní asistence (terénní služba)
Dětské centrum Jilemnice	Denní stacionáře (ambulantní služba)
Dětské centrum Jilemnice	Týdenní stacionáře (pobytové služby)
Diakonie ČCE, středisko Světlo ve Vrchlabí	Osobní asistence (terénní služba)
Diakonie ČCE, středisko Světlo ve Vrchlabí	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (A a T služba)
FOKUS Turnov	Podpora samostatného bydlení (terénní služba)
Město Jilemnice	Pečovatelská služba (terénní a ambulantní služba)
Rytmus Liberec, o.p.s.	Sociální rehabilitace (terénní a ambulantní služba)

Cílové skupiny

Obecně jsou sociální služby určeny především těmto skupinám:

- Senioři
- Osoby se zdravotním postižením (dále jen OZP)
- Rodiny s dětmi
- Osoby ohrožené sociálním vyloučením (dále jen OOSV)

Cílová skupina	Příklady osob
Senioři	Osoby starší 65 let, soběstační, nesoběstační s různým stupněm závislosti
OZP	Tělesně, mentálně, duševně a smyslově postižení, kombinované postižení, rodiče se zdravotně postiženým dítětem
Rodiny s dětmi	Manželé s dětmi, nesezdané soužití rodičů s dětmi, děti žijící s jedním z rodičů, děti žijící u jiné fyzické osoby, děti v pěstounské nebo poručnické péči
OOSV	Osoby užívající návykové látky, vč. alkoholu, osoby bez příštřeší, osoby propuštěné z výkonu vazby nebo trestu, osoby nezaměstnané, osoby trpící chudobou atd.

Sociální služby SO POU Jilemnice

Sociální služby, které jsou poskytovány přímo na území SO POU Jilemnice, zahrnují všechny 4 cílové skupiny (viz tabulka). Nejvíce možností péče mají OZP.

Jak bylo uvedeno dříve, většina těchto služeb je terénních a několik ambulantních, tudíž na území SO POU Jilemnice chybí pobytová péče, například domov pro seniory, týdenní stacionář, azylový dům, atd.

Název poskytovatele (zázemí v Jilemnici)	Cílová skupina
Centrum intervenčních a psychosociálních služeb LK, p.o.	Senioři, OZP, rodiny s dětmi, OOSV
CENTRUM PRO ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ LK, o.p.s.	Senioři, OZP
"D" občanské sdružení	Senioři, OZP, rodiny s dětmi, OOSV
Dětské centrum Jilemnice	OZP do 30 let
Diakonie ČCE, středisko Světlo ve Vrchlabí	Senioři, rodiny s dětmi
FOKUS Turnov	OZP
Město Jilemnice	Senioři, OZP
Rytmus Liberec, o.p.s.	OZP od 16 do 64 let

Potřeba a dostupnost sociálních služeb

V rámci této komplexní studie, jež se zabývá problematikou potřebnosti a dostupnosti sociálních služeb, byly analyzovány názory všech tří zainteresovaných skupin.

STAROSTOVÉ:

Starostové jednotlivých obcí se podílejí na financování sociálních služeb, a tím ovlivňují jejich dostupnost v území. K optimálnímu nastavení služeb, které jsou v území nezbytné, potřebují informace o potřebách občanů a o celkovém pokrytí sociálními službami. Oblast SO POU Jilemnice tvoří 18 obcí, jejichž starostové byli osloveni k vyplnění dotazníku. Dotazník celkově vyplnilo 15 starostů/starostek.

POSKYTOVATELÉ:

Základní síť sociálních služeb, které jsou poskytovány v rámci Jilemnicka, se skládá zhruba z 52 služeb. Celý seznam lze nalézt například na stránkách města Jilemnice:

http://www.mestojilemnice.cz/data/jil_files/9730/zssmj2017-aktualizace12.4.2017.pdf

Z tohoto seznamu bylo osloveno 18 poskytovatelů. Dotazování na téma sociálních služeb na Jilemnicku se nakonec zúčastnilo 17 z nich. Poskytovatelé byli vybráni tak, aby byly zahrnuty všechny typy sociálních služeb (terénní, ambulantní, pobytové) a zároveň péče o všechny cílové skupiny (senioři, OZP, rodiny s dětmi a OOSV.).

CÍLOVÉ SKUPINY:

Sociální služby jsou určeny především těmito čtyřem skupinám: senioři, OZP, rodiny s dětmi a OOSV. Pro dotazování byli vybráni respondenti, kteří mají zkušenosti se sociálními službami. Cílem bylo zjistit potřeby občanů SO POU Jilemnice a jejich názor na sociální služby.

Benecko

Bukovina u Čisté

Čistá u Horek

Horka u Staré Paky

Horní Branná

Jestřabí v Krkonoších

Jilemnice

Kruh

Levínská Olešnice

Martinice v Krkonoších

Mříčná

Peřimov

Poniklá

Roztoky u Jilemnice

Studenec

Svojk

Víchová nad Jizerou

Vítkovice

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ppm
factum

Sociální služby pro seniory

Starostové

PÉČE O SENIORY NA JILEMNICKU DLE STAROSTŮ:

POZITIVA: Fungování domu s pečovatelskou službou
V současnosti poměrně dobré pokrytí terénními službami pro seniory

NEGATIVA: Chybí denní stacionář (případně odlehčovací služba)
Špatný systém financování (granty a byrokracie)

DOPORUČENÍ OD STAROSTŮ: Sociální služby pro seniory na Jilemnicku bude potřeba vzhledem k očekávanému rostoucímu počtu seniorů navýšit.

- Zřízení denního stacionáře pro seniory (případně odlehčovací služby)
- Zřízení mobilního hospicu
- Zajištění sociálního automobilu nebo nízkopodlažních autobusů (doprava po regionu, pro odvoz seniorů například k lékaři nebo do denního stacionáře atd.)
- Zvýšení informovanosti o sociálních službách (přehled služeb v regionu)

Poskytovatelé

PÉČE O SENIORY NA JILEMNICKU DLE POSKYTOVATELŮ:

POZITIVA: Fungování pečovatelské služby

NEGATIVA: Chybí denní stacionář nebo odlehčovací služba pro rodiny se seniorem v domácí péči
Chybí domov pro seniory (je např. v Semilech, kde je dlouhá čekací doba)
Nedostatek financí
Nedostatek pečovatelů (jsou špatně placeni)

DOPORUČENÍ OD POSKYTOVATELŮ: Sociální služby pro seniory na Jilemnicku nejsou dostačující.

- Zřízení denního stacionáře pro seniory nebo domova pro seniory
- Zajištění sociálního automobilu (doprava po regionu, pro odvoz seniorů například k lékaři nebo do denního stacionáře)
- Podpora mezigenerační solidarity (centrum setkávání pro seniory, aby nebyli opuštěni)
- Větší bezbariérovost (na úřadech, poště atd.)

Senioři

PÉČE O SENIORY NA JILEMNICKU DLE SAMOTNÝCH SENIORŮ:

POZITIVA: Fungování domu s pečovatelskou službou
Terénní služby v domácnosti (pomoc s úklidem, donáška jídla atd.)

NEGATIVA: Špatná dostupnost některých služeb
Nedostatek financí (na služby není dost peněz)

POTŘEBY SENIORŮ: Senioři většinou nemají o sociálních službách informace a nevědí, kam a na koho se v případě potřeby či problému obrátit.

- Většina seniorů chce co nejdéle zůstat ve svém přirozeném prostředí, proto nejvíce ocení pomoc přímo v domácnosti (docházení pečovatelky do domácnosti)
- Senioři považují jako největší problém ve stáří osamělost, proto by ocenili zřízení centra setkávání (zřízení denního stacionáře)
- Dalším problémem většiny seniorů je horší pohyblivost, která jim brání ve vykonávání běžných činností (zřízení rehabilitačního centra a zajištění dopravy pro seniory)
- Senioři si také stěžují na nedostatek informací o možnostech pomoci (zřízení informačního místa nebo osoby)

Sociální služby pro seniory

Oblast péče o seniory vnímají starostové a poskytovatelé sociálních služeb jako jednu z nejdůležitějších. Podle prognózy ČSÚ totiž bude v následujících letech stoupat počet seniorů, a to hlavně ve věku 80+. V této věkové skupině se předpokládá zvýšená potřeba péče a pomoci, a to nejen ze strany rodiny, ale také ze strany sociálních služeb.

Za největší problém v oblasti sociálních služeb je považován především nedostatek financí. Dalším problémem je nedostatek pečovatelských služeb, který je způsoben především tím, že jejich práce je velice špatně finančně ohodnocena. Senioři sami jako největší problém vidí osamělost a také fakt, že neví, na koho se v případě potřeby obrátit.

Na území SO POU Jilemnice v současné době pro seniory fungují především terénní pečovatelské služby (Jilemnice, Horní Branná, Poniklá, Vrchlabí a Dolní Kalná), z nichž pouze jilemnická je zajišťována také ambulantní formou. Od ledna 2017 zde působí Diakonie ČCE, středisko Světlo ve Vrchlabí, která poskytuje terénní služby. Zcela zde však chybí denní stacionář pro seniory či pobytové služby, například týdenní stacionář nebo domov pro seniory. Tyto služby se nacházejí ve městech Semily a Rokytnice nad Jizerou (vzdálené od Jilemnice zhruba 20 km).

Problémem také je, že SO POU Jilemnice spadá podle územního hlediska do Libereckého kraje, avšak dopravně dostupnější a bližší jsou sociální zařízení, která spadají do Královéhradeckého kraje, kde však často nechtějí klienty z jiného kraje přijímat.

DOPORUČENÍ:

Názory seniorů, poskytovatelů sociálních služeb i starostů jednotlivých obcí se v mnohém shodují.

- Zřízení denního stacionáře nebo domova pro seniory (Seniorů bude přibývat a stávající kapacity nejsou dostačující, již dnes se dlouho čeká. Navíc to je místo, kam senioři mohou docházet, aby se necítili sami.)
- Zřízení mobilního hospicu a podpora terénních služeb
- Zajištění sociálního automobilu nebo nízkopodlažních autobusů (doprava po regionu, pro odvoz seniorů například k lékaři, do denního stacionáře atd.)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ppm
factum

Sociální služby pro OZP

Starostové

SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO OZP NA JILEMNICKU DLE STAROSTŮ:

POZITIVA: Dětské centrum Jilemnice
Odborné poradenství

NEGATIVA: Chybí zařízení pro osoby starší 15 let
Chybí rehabilitační střediska
Nedostatek informací od občanů

DOPORUČENÍ OD STAROSTŮ: Obce nemají dostatek informací o potřebách občanů v oblasti sociálních služeb pro OZP.

- Podpora pracovních míst nebo dílen pro OZP
- Zřízení denního stacionáře (centra) pro OZP 15+
- Větší bezbariérovost (na úřadech, poště atd.)
- Získávání informací od občanů (o jejich potřebách)
- Zkvalitnění informovanosti o sociálních službách (přehled služeb v regionu)

Poskytovatelé

SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO OZP NA JILEMNICKU DLE POSKYTOVATELŮ:

POZITIVA: Dětské centrum Jilemnice
Odborné poradenství

NEGATIVA: Chybí zařízení pro duševně nemocné (s agresivními projevy)
Chybí sociální bydlení
Chybí rehabilitační střediska
Nedostatek financí

DOPORUČENÍ OD POSKYTOVATELŮ: Sociální služby pro OZP na Jilemnicku fungují hlavně na terénní bázi, což není plně dostačující.

- Zaměřit se na ambulantní péči (např. pro duševně nemocné)
- Zajištění sociálního automobilu (doprava OZP po regionu)
- Podpora pracovních míst nebo dílen pro OZP
- Větší bezbariérovost (na úřadech, poště atd.)
- Zkvalitnění informovanosti o sociálních službách (přehled služeb v regionu)

SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO OZP NA JILEMNICKU DLE SAMOTNÝCH OZP:

POZITIVA: FOKUS Semily
RYTMUS Liberec (služba sociální rehabilitace metodou podporovaného zaměstnání)

NEGATIVA: Nedostatek financí (na služby není dost peněz)
Nedostatek služeb nebo informací o nich

POTŘEBY OZP: U OZP se potřeby liší v závislosti na typu zdravotního postižení. Na rozdíl od seniorů však preferují spíše pomoc rodiny než pomoc sociálních služeb.

- OZP vidí jako velký problém obtížné pracovní uplatnění a s tím spojené finanční problémy (podpora pracovních míst a samostatného bydlení)
- OZP mají nejčastěji zájem o službu sociální rehabilitace
- Jako velký problém vidí většina OZP špatnou dostupnost některých míst (zajištění větší bezbariérovosti na úřadech, poště atd.)
- OZP by uvítali zkvalitnění informovanosti o sociálních službách (přehled služeb v regionu)

Sociální služby pro OZP

Oblast sociálních služeb pro OZP vnímají starostové větších obcí (měst) a poskytovatelé sociálních služeb jako důležitou. Starostové menších obcí (venkov) se naopak s touto problematikou příliš nesetkávají. Jedním z největších problémů v oblasti sociálních služeb je nedostatek financí. Starostové však jako další zásadní problém vidí nedostatek informací o potřebách občanů a také o službách, které občané již využívají. Poskytovatelé naopak vidí jako velký problém chybějící zařízení a celkově nedostatečnou ambulantní péči pro duševně nemocné. Samy OZP za největší problém považují obtížné pracovní uplatnění a s tím spojené finanční problémy.

Na území SO POU Jilemnice v současné době funguje několik sociálních služeb pro OZP, například Centrum pro zdravotně postižené LK, Pečovatelská služba Jilemnice, Dětské centrum Jilemnice, FOKUS Turnov a Rytmus Liberec. Tyto služby jsou zajišťovány terénní, ale i ambulantní a pobytovou formou. Pokrytí sociálními službami pro OZP na Jilemnicku je poměrně dobré, ale hlavním problémem je informovanost. Lidé často neví, na koho se mají v případě potřeby obrátit.

OZP spíše než nedostatek sociálních služeb (institucí) trápí obtížné zařazení do normálního života, ve kterém jim brání především špatné pracovní uplatnění, a s tím spojené finanční a bytové problémy, dále také například nedostatečná bezbariérovost. Potřeby jednotlivých OZP jsou samozřejmě závislé na typu a závažnosti postižení.

DOPORUČENÍ:

Názory OZP, poskytovatelů sociálních služeb a starostů jednotlivých obcí se na problematiku sociálních služeb pro OZP shodují v následujících bodech.

- Podpora pracovních míst nebo dílen pro OZP
- Větší bezbariérovost (na úřadech, poště atd.)
- Zajištění sociálního automobilu nebo nízkopodlažních autobusů (doprava po regionu)
- Zkvalitnění informovanosti o sociálních službách (přehled služeb v regionu)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ppm
factum

Sociální služby pro rodiny s dětmi

Starostové

SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO RODINY S DĚTMI NA JILEMNICKU DLE STAROSTŮ:

POZITIVA: Dětské centrum Jilemnice
Poradentství
Pokrytí školními zařízeními

NEGATIVA: Chybí rodinné poradny (řešení šikany, závislosti na internetu atd.)
Nedostatek informací od občanů

DOPORUČENÍ OD STAROSTŮ: Obce nemají dostatek informací o potřebách občanů v oblasti sociálních služeb pro rodiny s dětmi.

- Zaměřit se na sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
- Zřídit rodinnou poradnu
- Získávání informací od občanů (o jejich potřebách)
- Zkvalitnění informovanosti o sociálních službách (přehled služeb v regionu)

Poskytovatelé

SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO RODINY S DĚTMI NA JILEMNICKU DLE POSKYTOVATELŮ:

POZITIVA: Dětské centrum Jilemnice
Snaha města Jilemnice

NEGATIVA: Chybí dětský psycholog
Chybí psychiatr a krizové centrum

DOPORUČENÍ OD POSKYTOVATELŮ: Sociální služby pro rodiny s dětmi nejsou na Jilemnicku příliš rozšířené.

- Zajistit volnočasové aktivity pro děti ze sociálně slabších rodin
- Zajistit startovací byty pro mladé rodiny
- Zřídit pedagogicko-psychologickou poradnu
- Zkvalitnění informovanosti o sociálních službách (přehled služeb v regionu)

Rodiny s dětmi

SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO RODINY S DĚTMI NA JILEMNICKU DLE SAMOTNÝCH RODIN:

POZITIVA: Dětské centrum Jilemnice
SAS – Diakonie ČCE

NEGATIVA: Nedůvěra k sociálním službám
Nedostatek peněz
Špatná bytová situace

POTŘEBY RODIN S DĚTMI: Rodiny s dětmi nejeví velký zájem o sociální služby, jelikož k nim nemají příliš velkou důvěru. Svoji situaci chtějí řešit především samy, ale nejčastěji jim v tom brání špatná finanční a bytová situace.

- Rodiny s dětmi (především samoživitelky) řeší problém s nalezením vhodného bydlení a zaměstnání (podpora pracovních míst a sociálního bydlení, zřízení azylového domu)
- Rodiny si stěžují na nedostatek vhodných služeb a podpory ze strany obce a úřadů (zřízení sociálního poradenství)
- Rodiny s dětmi by uvítaly zkvalitnění informovanosti o sociálních službách (přehled služeb v regionu)

Sociální služby pro rodiny s dětmi

Oblast rodin s dětmi vnímají starostové a poskytovatelé sociálních služeb jako velmi důležitou. Primárně se zaměřují na vzdělávací zařízení pro děti a v oblasti sociálních služeb na SAS pro rodiny s dětmi. Jedním z největších problémů v oblasti sociálních služeb je nedostatek financí. Starostové také jako zásadní problém vidí nedostatek informací o potřebách občanů a také o službách, které občané již využívají. Poskytovatelé se naopak zaměřují na SAS pro rodiny s dětmi. Samy rodiny nemají k sociálním službám příliš velkou důvěru. Na rozdíl od starostů a poskytovatelů vidí problém jinde, a to v řešení bytové situace.

Na území SO POU Jilemnice v současné době funguje Dětské centrum Jilemnice, Centrum intervenčních a psychosociálních služeb LK, „D“ občanské sdružení a od července 2017 také Diakonie ČCE, středisko Světlo ve Vrchlabí, kteří poskytují ambulantní a terénní služby. Zcela zde chybí pobytové služby, o které však občané nejvíce mají zájem.

Mezi lidmi často dochází ke spojování školské (vzdělávací) oblasti a oblasti sociálních služeb pro rodiny s dětmi, proto se v této části často vyjadřovali například i ke kapacitám školek a škol. Poskytovatelé sociálních služeb často také mluvili o absenci pedagogicko-psychologické poradny přímo na území SO POU Jilemnice.

DOPORUČENÍ:

Názory rodin s dětmi, poskytovatelů sociálních služeb a starostů jednotlivých obcí se na problematiku sociálních služeb shodují v následujících bodech.

- Zaměřit se na SAS pro rodiny s dětmi
- Zajistit volnočasové aktivity pro děti ze sociálně slabších rodin
- Zajistit startovací byty pro mladé rodiny nebo sociální bydlení
- Zkvalitnění informovanosti o sociálních službách (přehled služeb v regionu)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ppm
factum

Sociální služby pro OOSV

Starostové

SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO OOSV NA JILEMNICKU DLE STAROSTŮ:

POZITIVA: Sociální poradenství
Služby pro vyloučené (sociální šatník, sprcha atd.)

NEGATIVA: Chybí sociální bydlení
Chybí nízkoprahová denní centra
Neochota ze strany OOSV svoji situaci řešit
Chybí finance

DOPORUČENÍ OD STAROSTŮ: Menší obce neregistrují téma OOSV jako závažný problém.

- Podpořit zaměstnanost a zkrácené úvazky
- Zřízení sociálního bydlení
- Zřízení nízkoprahových denních center
- Získávání informací od občanů (o jejich potřebách)
- Zkvalitnění informovanosti o sociálních službách (přehled služeb v regionu)

Poskytovatelé

SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO OOSV NA JILEMNICKU DLE POSKYTOVATELŮ:

POZITIVA: Neuvedeno (na Jilemnicku téměř nefungují)

NEGATIVA: Chybí azylový dům
Chybí zázemí pro terénní pracovníky

DOPORUČENÍ OD POSKYTOVATELŮ: Sociální služby pro OOSV na Jilemnicku nejsou příliš rozšířené.

- Zajistit zázemí pro terénní pracovníky
- Zřídit azylový dům
- Zaměřit se na zaměstnanost OOSV
- Zkvalitnění informovanosti o sociálních službách (přehled služeb v regionu)

SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO OOSV NA JILEMNICKU DLE SAMOTNÝCH OOSV:

POZITIVA: ADVAITA
Pečovatelská služba

NEGATIVA: Špatná dostupnost služeb
Chybí azylový dům nebo noclehárna

POTŘEBY OOSV: Sociální služby pro OOSV na Jilemnicku nejsou příliš rozšířené. Pokud se člověk ocitne ve složité životní situaci a nemá možnost získat pomoc od rodiny, neexistuje na území SO POU Jilemnice žádná pobytová služba, kam by se mohl uchýlit.

- OOSV řeší především špatnou finanční situaci a bydlení (podpora sociálního bydlení, zřízení azylového domu nebo noclehárny)
- OOSV jsou často alkoholově či drogově závislí a také nezaměstnaní (zřízení sociálního poradenství a rehabilitace)

Sociální služby pro OOSV

Oblast sociálních služeb pro OOSV je nejvíce opomíjena. Pro tuto skupinu existuje nejméně sociálních služeb a starostové menších obcí (venkov) se podle svých slov s touto problematikou příliš nesetkávají.

Za největší problém v oblasti sociálních služeb je považován především nedostatek financí. Starostové za zásadní problém považují nedostatek informací o potřebách občanů a o službách, které občané již využívají. Dále také vidí problém v neochotě OOSV svoji situaci řešit. Poskytovatelé si nejčastěji stěžují na nedostatek terénních pracovníků a na chybějící zázemí. Samy OOSV nejčastěji řeší finanční a bytovou situaci.

Na území SO POU Jilemnice v současné době funguje Centrum intervenčních a psychosociálních služeb LK, Most k naději a „D“ občanské sdružení, která poskytují především ambulantní a terénní služby. Zcela zde chybí pobytové služby, jako například azylový dům. Osoby, které se ocitnou v obtížné sociální situaci, většinou musí vyhledat pomoc ve větších městech, kde fungují například azylové domy nebo nízkoprahová denní centra.

DOPORUČENÍ:

Názory OOSV, poskytovatelů sociálních služeb a starostů jednotlivých obcí se na problematiku sociálních služeb shodují v následujících bodech.

- Podpořit zaměstnanost a zkrácené úvazky
- Zřízení sociálního bydlení či azylového domu
- Zřízení nízkoprahových denních center
- Zajistit zázemí pro terénní pracovníky
- Zkvalitnění informovanosti o sociálních službách (přehled služeb v regionu)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ppm
factum

Doporučení

ZÁVĚR

Sociální služby na území SO POU Jilemnice nepokrývají dostatečně potřeby občanů. Ve chvíli, kdy se člověk ocitne bez rodiny a závislý na pomoci jiné osoby, nemá téměř žádnou možnost péče. V současné době na území SO POU Jilemnice nejlépe fungují sociální služby pro seniory, kteří jsou s poskytovanou péčí víceméně spokojeni, pouze by ji ještě rozšířili o nějaké centrum nebo denní stacionář. Ostatní cílové skupiny nejsou se sociálními službami příliš spokojeny, ale především nevědí, na koho se obrátit. Lidé z těchto skupin nejčastěji řeší finanční a bytovou situaci.

Oblast sociálních služeb se potýká především s nedostatkem financí a pracovníků, na což si nejčastěji stěžují poskytovatelé. Těm také vadí byrokracie spojená s financováním a dotacemi a tlak ze strany kraje, aby čím dál více šetřili. Poskytovatelé sociálních služeb navrhují větší zapojení obcí do financování, jelikož v současné době je většina dotována z MPSV. Podíl dotací od obcí je minimální (viz tabulka Přehled služeb – str. 6-8). Poskytovatelé dále navrhují efektivnější komunitní plánování a přehlednější informace o sociálních službách pro veřejnost.

Starostové větších obcí (město) řeší především komunitní plánování, financování a případně i zřizování, zajišťování či rozšiřování chybějících sociálních služeb, zatímco někteří starostové menších obcí (venkov) si stěžují, že do komunitního plánování nemohou příliš zasahovat a navíc se bojí, že nemají dostatek peněz na financování sociálních služeb. Obecně platí, že město (např. Jilemnice) je centrum sociálních služeb a menší obce se snaží o to, aby jejich občané mohli tyto služby využívat a byly jim dobře dostupné. Proto řeší hlavně veřejnou dopravu, která by zajistila efektivní rozvoz po regionu. Všichni starostové za zásadní problém považují nedostatek informací o potřebách občanů a o službách, které již využívají. Lidé naopak neví, jaké služby jsou pro ně dostupné a na koho se v případě potřeby obrátit.

HLAVNÍ DOPORUČENÍ:

- **Zaměřit se především na informovanost a osvětu v oblasti sociálních služeb**
- **Zaměřit se na dostupnou dopravu po regionu**
- **Zaměřit se na efektivní komunitní plánování**
- **Zaměřit se na vytvoření systému sociálního bydlení na Jilemnicku**

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ppm
factum

Demografická projekce SO POU Jilemnice

Zdroje dat a metodika zprávy

Pro demografickou analýzu oblasti SO POU Jilemnice byla využita data z **oficiálních statistik ČSÚ**, která byla dále analyzována. ČSÚ v rámci svého krajského pracoviště v Liberci publikuje 2 typy dat – pohyb obyvatelstva i za SO POU v rámci okresů, ovšem tato data jsou k dispozici jen za do roku 2015. Data za rok 2016 nebyla v době psaní zprávy k dispozici.

Dále byla z ČSÚ zakoupena data o detailní věkové struktuře obyvatelstva obcí v SO ORP Jilemnice a to od roku 2003 do roku 2016. Tyto detailní věkové struktury za jednotlivé obce byly pak agregovány do věkové struktury SO POU Jilemnice, protože ČSÚ publikuje věkovou strukturu jen za SO ORP Jilemnice.

Data byla čerpána z:

https://www.czso.cz/csu/xl/spravni_obvod_jil

<https://www.czso.cz/csu/xl/kraj>

<https://www.czso.cz/csu/czso/projekce-obyvatelstva-v-krajich-cr-do-roku-2050-ua08v25hx9> .

https://www.czso.cz/csu/czso/umrtnostni_tabulky

<https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-libereckeho-kraje-2016>

https://www.czso.cz/csu/xl/vekove_slozeni_obyvatelstva_libereckeho_kraje

+ ze zakoupených dat (soubory MS excel), poskytnutých oddělením informačních služeb Krajské správa ČSÚ v Liberci

Vzhledem k tomu, že obsahem demografické analýzy by měla být především **predikce počtu obyvatel** v dotčeném území, zaměřuje se analýza především na demografické procesy, které stav populace přímo ovlivňují – jsou to především: **plodnost, úmrtnost a migrace**. Ostatní demografické jevy jako sňatečnost nebo struktura obyvatel podle dalších ukazatelů (národnost...) nejsou v analýze zahrnuty. Stejně tak nejsou ve zprávě zahrnuty informace týkající se jiných než demografických jevů (např. nezaměstnanost apod.). Analýza těchto jevů by měla být vypracována samostatně.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ppm
factum

Profil SO POU

Základní definice území

Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem Jilemnice (dále jen SO POU Jilemnice) se nachází v okrese Semily v Libereckém kraji. Svoji východní hranicí sousedí se správním obvodem obce s rozšířenou působností Vrchlabí z Královéhradeckého kraje, na jihu se správním obvodem Nová Paka téhož kraje. Krátkým horským úsekem na severu hraničí se sousedním Polskem. V rámci tohoto kraje se nachází západním směrem správní obvod Semily a severozápadně správní obvod Tanvald.

Do působnosti POU Jilemnice nespádají všechny obce v rámci působnosti ORP Jilemnice – sever ORP, tedy obce Rokytnice nad Jizerou, Paseky nad Jizerou a Jablonec nad Jizerou spadají do SO POU Rokytnice nad Jizerou. V následující demografické analýze území se budeme zaměřovat pouze na území **definované působností POU Jilemnice**, tedy obce:

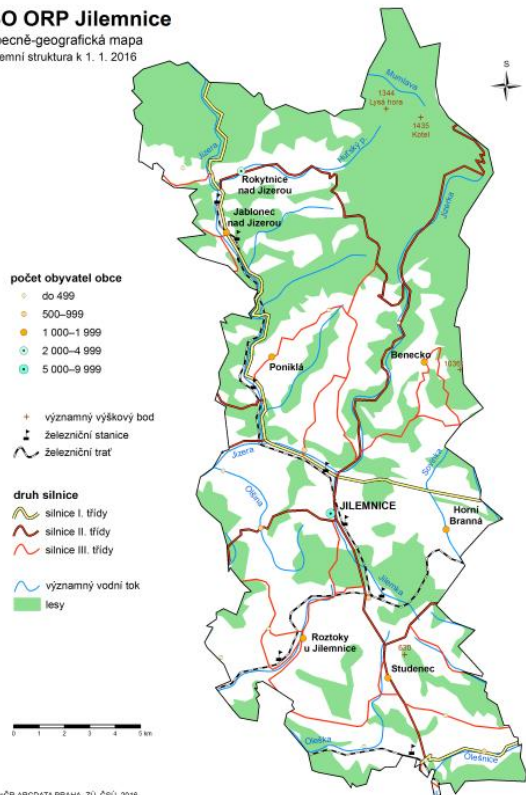
ZÚJ	Název obce
576981	Benecko
577031	Bukovina u Čisté
577057	Čistá u Horek
574201	Horka u Staré Paky
577120	Horní Branná
577189	Jestřabí v Krkonoších
577197	Jilemnice
577243	Kruh
577375	Levínská Olešnice
573418	Martinice v Krkonoších
577332	Mříčná
577391	Peřimov
577405	Poniklá
577499	Roztoky u Jilemnice
577553	Studenec
577561	Svojek
577651	Víchová nad Jizerou
577669	Vítkovice

Zdroj: ČSÚ, Liberecký kraj

Popis území ORP Jilemnice

SO ORP Jilemnice
obecně-geografická mapa
územní struktura k 1. 1. 2016

SO POU Jilemnice se nalézá v ORP Jilemnice a je potřeba ho zachytit v kontextu celého obvodu.

Na území správního obvodu Jilemnice se z geografického hlediska rozprostírá horské pásmo západních Krkonoš a podhorská oblast Podkrkonošské pahorkatiny, což určuje výrazně turistický charakter tohoto kraje. Rozmanitost přírodních podmínek dokladují např. i nadmořská výška města Jilemnice (464 m n.m.) a nejvyšší hora západních Krkonoš, kterou je Kotel s 1 435 m n.m.

Svojí rozlohou 279 km² se mezi deseti správními obvody Libereckého kraje řadí na čtvrté místo a představuje 8,8 % celkové výměry kraje. Z celkové rozlohy správního obvodu představuje zemědělská půda necelých 50 %. Nezemědělskou půdu tvoří především lesní porosty, které se rozprostírají na téměř 43 % výměry území.

Stejně jako ostatní oblasti Libereckého kraje má i správní obvod Jilemnice v dnešní době převážně průmyslový charakter.

Všechny přírodní zajímavosti správního obvodu Jilemnice nabízejí velmi atraktivní možnosti rekreace pro návštěvníky i bydlící obyvatele. Výborné přírodní podmínky pro všechny druhy zimních a řadu letních sportů nabízí celá oblast správního obvodu Jilemnice. Mezi nejznámější střediska patří Rokytnice nad Jizerou, Vítkovice a Benecko. Vedle přírodních podhorských a horských krás má správní obvod řadu historických a kulturních zajímavostí připomínajících významné osobnosti, církevní nebo architektonické památky.

Zdroj: ČSÚ, Liberecký kraj, kráceno

Základní demografické údaje – rok 2015

Počet obcí	18
v tom s počtem obyvatel:	
do 199	1
200–499	7
500–999	4
1 000–4 999	5
5 000–19 999	1
20 000–49 999	-
50 000 a více	-

Stav obyvatel k 31. 12.	17 575
v tom ve věku:	
0–14	2 796
15–64	11 539
65 a více	3 240
Průměrný věk	41,6
Index stáří (65+ / 0–14)	115,9

Živě narození	186
v tom:	
muži	102
ženy	84

Potraty	63
v tom podle druhu:	
samovolný	23
UPT miniinterrupce	21
UPT jiné legální	12

Zemřelí	183
v tom ve věku:	
0	-
1–14	1
15–39	4
40–59	16
60–64	19
65–69	21
70–74	18
75–79	18
80 a více	86

Sňatky	80
v tom podle rod. stavu snoubenců:	
ženich	
svobodný	66
rozvedený	14
nevěsta	
svobodná	68
rozvedená	12

Rozvody	45
v tom: podle délky trvání manželství:	
0–1	1
2–4	6
5–9	14
10–14	9

Přistěhovalí	245
v tom:	
muži	104
ženy	141
v tom ve věku:	
0 - 14	71
15 - 64	153
65 a více	21

Vystěhovalí	263
v tom:	
muži	119
ženy	144
v tom ve věku:	
0–14	51
15–64	196
65 a více	16

Zdroj: ČSÚ, Liberecký kraj

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

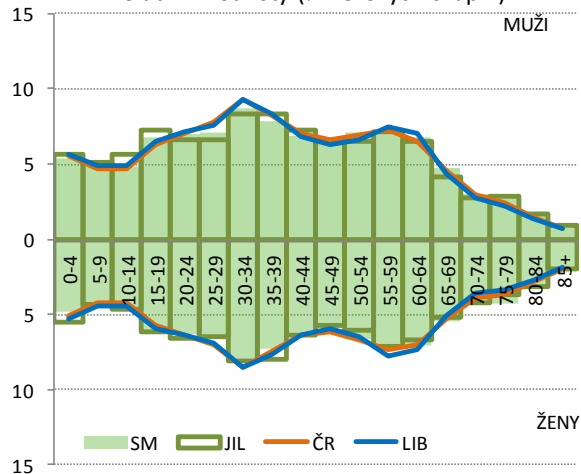

ppm
factum

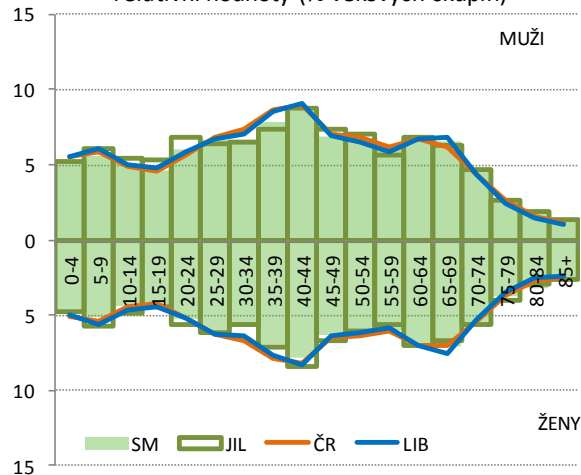
Jilemnicko v kontextu LIB kraje

Věková struktura v kontextu kraje

Porovnání věkových struktur, 2009
relativní hodnoty (% věkových skupin)

Porovnání věkových struktur, 2016
relativní hodnoty (% věkových skupin)

Zdroj: ČSÚ, Liberecký kraj, vlastní výpočty

Grafy ukazují porovnání věkových struktur 4 celků:

- SM – okres Semily
- JIL – SO POU Jilemnice
- ČR – Česká republika
- LIB – Liberecký kraj

A to za roky 2009 a 2016. Grafy znázorňují relativní zastoupení jednotlivých věkových skupin (5-leté jednotky) na celkovém počtu obyvatel celku.

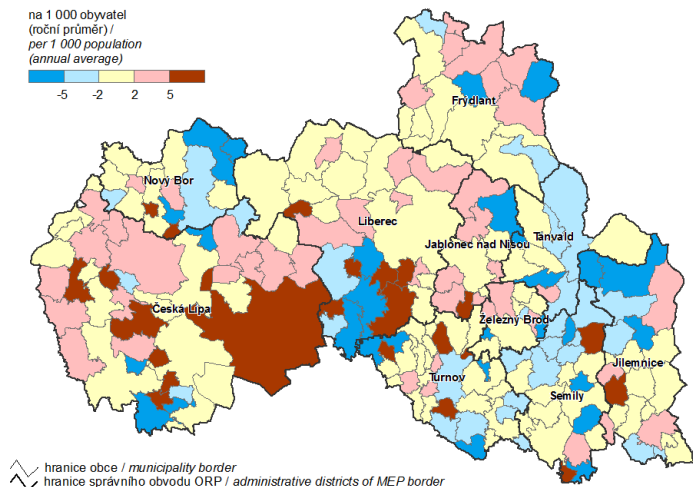
Je vidět, že SO POU Jilemnice (i okres Semily) se od věkové struktury ČR a Libereckého kraje nijak zvláště neliší. Nicméně můžeme vidět, že v roce 2009 je v SO POU Jilemnice vyšší podíl osob ve věku 15-19 let, což se v roce 2016 projevuje jako vyšší podíl osob ve věku 20-24 let.

Oblast Jilemnice má tedy aktuálně mírně vyšší podíl mladých lidí než ČR/Liberecký kraj. Z hlediska stáří populace ale patří okres Semily mezi ty nejstarší okresy v ČR. Patří mu 10. (muži) resp. 14. (ženy) místo mezi 77 okresy v roce 2016. Vyšší podíl osob je především ve věkových skupinách 70+ let. Rozdíly sice nejsou velké, nicméně do budoucna můžeme počítat s tím, že populace SO POU Jilemnice bude stárnout mírně rychleji než populace České republiky nebo Libereckého kraje celkově.

Změny počtu obyvatel v kontextu kraje

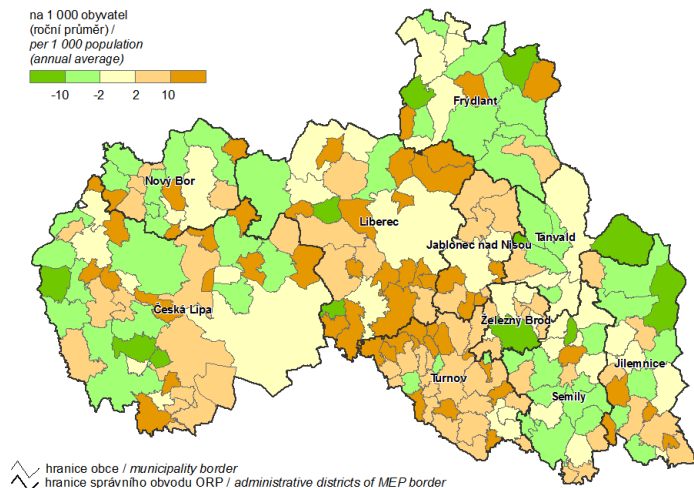
1. Přírozený přírůstek (úbytek) počtu obyvatel podle obcí v Libereckém kraji v letech 2011–2015

Natural population change by municipality in the Liberecký Region in 2011–2015

2. Přírůstek (úbytek) počtu obyvatel stěhováním podle obcí v Libereckém kraji v letech 2011–2015

Net migration by municipality in the Liberecký Region in 2011–2015

Zdroj: ČSÚ, Liberecký kraj

Kartogram ukazuje, jak se mezi roky 2011–2015 měnil počet osob v obcích Libereckého kraje. První kartogram zachycuje změnu počtu obyvatel přirozenou měnou (tedy rozdíl počtu narozených a zemřelých), druhý pak změnu počtu obyvatel migrací (tedy rozdíl počtu přistěhovalých a vystěhovalých).

Můžeme vidět, že obce v SO POU Jilemnice mezi lety 2011 a 2015 jak přirozenou měnou tak migrací populačně spíše ztrácí. Nejmarkantněji je to vidět u obcí Poniklá, Horka u Staré Paky a Benecko.

Na druhé straně si ale můžeme všimnout, že sever ORP Jilemnice, tedy obce v SO POU Rokytnice nad Jizerou, je na tom z hlediska vývoje počtu obyvatel hůře než obce v SO POU Jilemnice. Všechny obce v tomto SO POU ztrácejí jak přirozenou měnou, tak migrací.

Při porovnání vývoje počtu obyvatel s ostatními obcemi Libereckého kraje sledujeme v případě SO POU Jilemnice všeobecně spíše neutrální změnu přirozenou měnou a úbytek stěhováním. Naproti tomu např. v téměř všech obcích ORP Liberec/Jablonec n. Nisou zaznamenáváme kladné migrační saldo.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ppm
factum

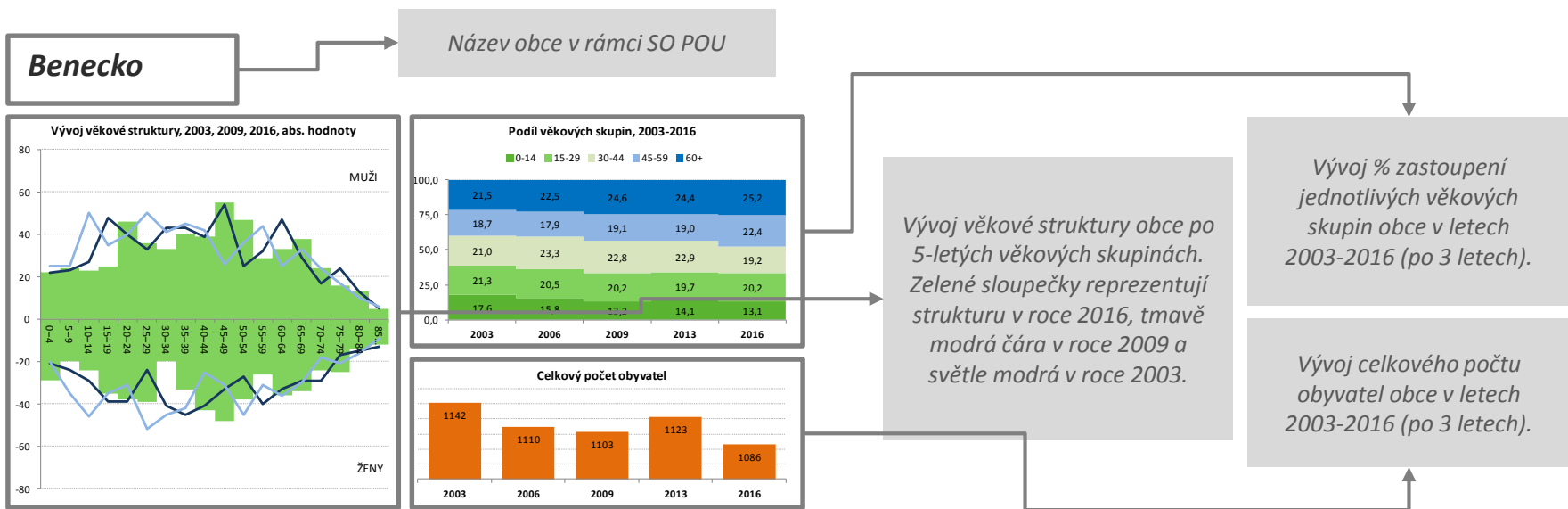
Profily obcí

Profily obcí SO POU Jilemnice

Pro pochopení demografického vývoje SO POU Jilemnice je nejprve nutné podívat se na vývoj jednotlivých obcí v rámci působnosti POU Jilemnice. Následující stránky jsou tedy věnovány vývoji populační struktury celkem 18 obcí v rámci SO POU.

Některé obce v rámci SO POU jsou velmi malé a jakákoliv další demografická analýza by nutně vedla k vysoké míře nestability dat. Nicméně samotný celek SO POU Jilemnice je dostatečně velký (cca 17 tisíc obyvatel), což umožňuje analýzu vývoje jednotlivých věkových skupin i do budoucna – tedy populační prognózu.

Jak číst následující stránky

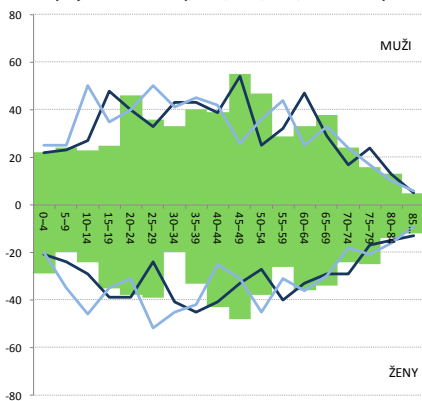

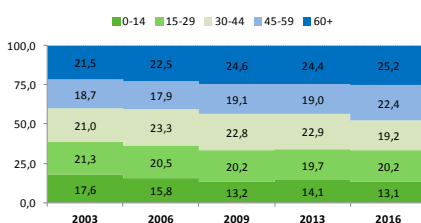
Profily obcí – SEVER

Benecko

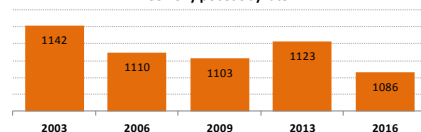
Vývoj věkové struktury, 2003, 2009, 2016, abs. hodnoty

Podíl věkových skupin, 2003-2016

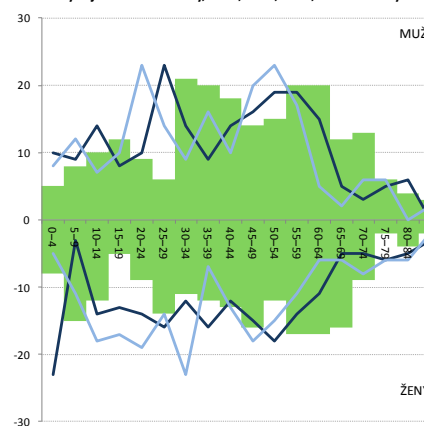

Celkový počet obyvatel

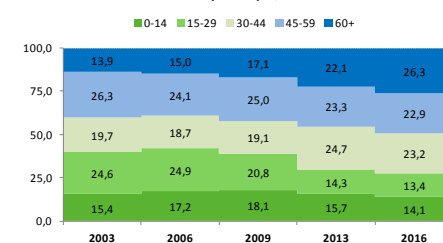

Vítkovice

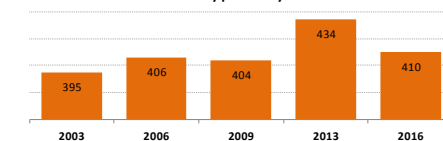
Vývoj věkové struktury, 2003, 2009, 2016, abs. hodnoty

Podíl věkových skupin, 2003-2016

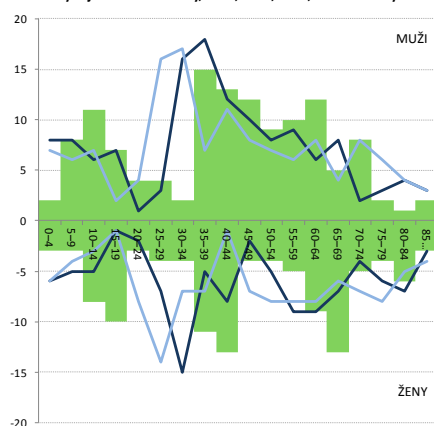

Celkový počet obyvatel

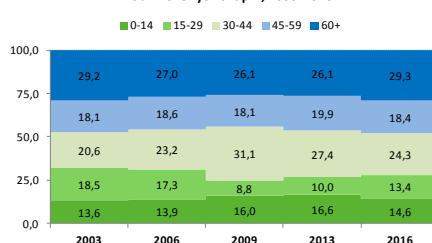

Jestřebí v Krkonoších

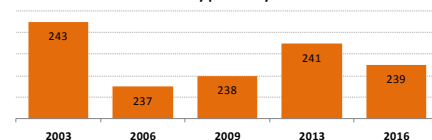
Vývoj věkové struktury, 2003, 2009, 2016, abs. hodnoty

Podíl věkových skupin, 2003-2016

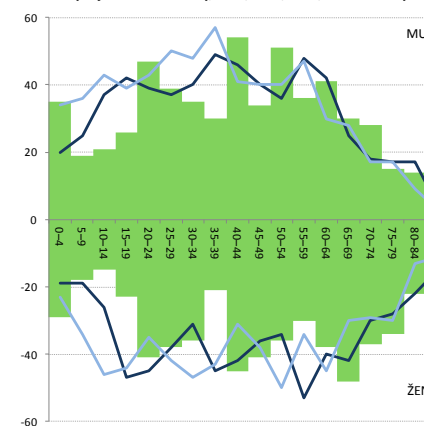

Celkový počet obyvatel

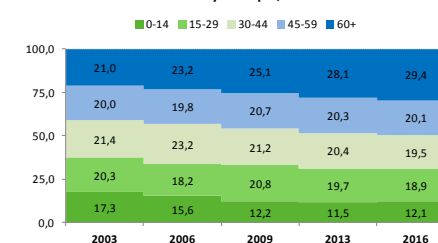

Poníklá

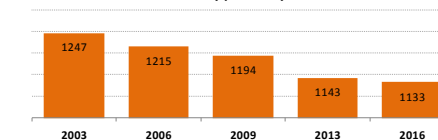
Vývoj věkové struktury, 2003, 2009, 2016, abs. hodnoty

Podíl věkových skupin, 2003-2016

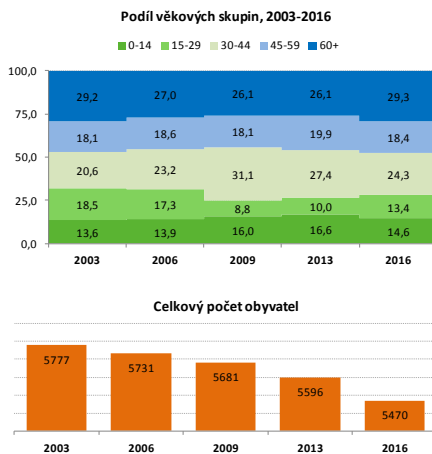
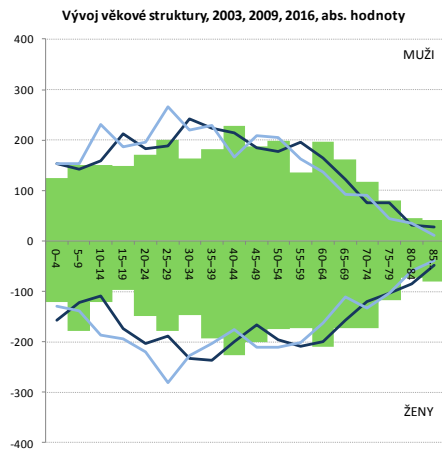
Celkový počet obyvatel

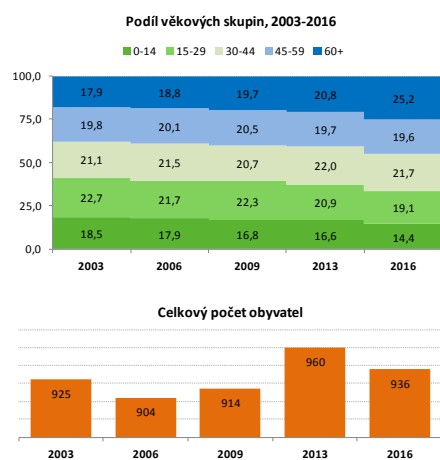
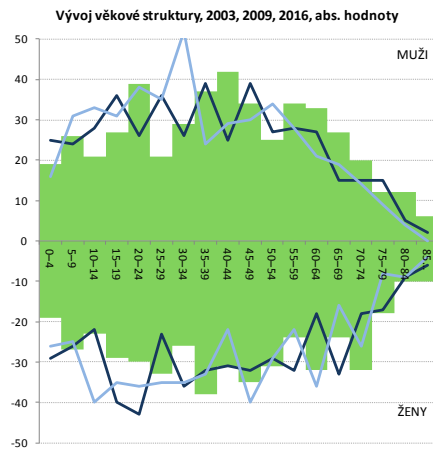

Profily obcí – STŘED-ZÁPAD

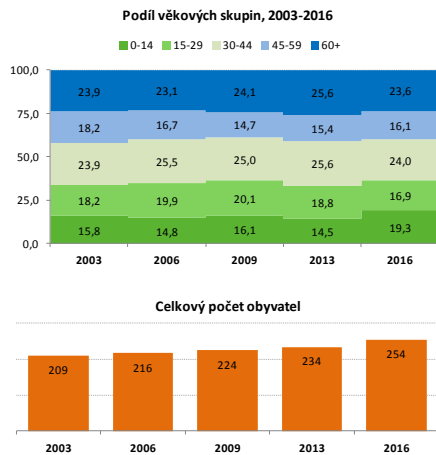
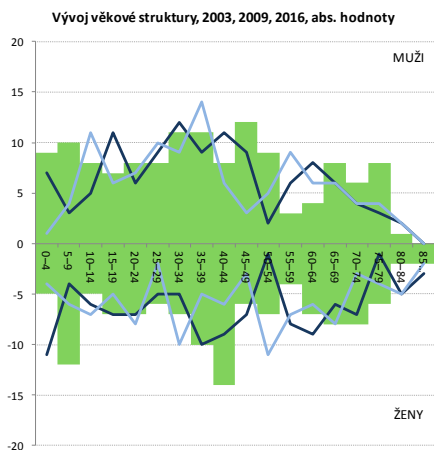
Jilemnice

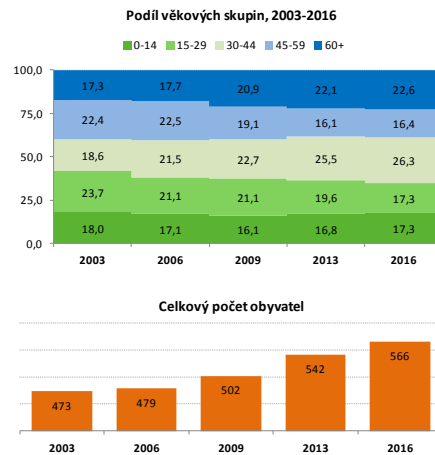
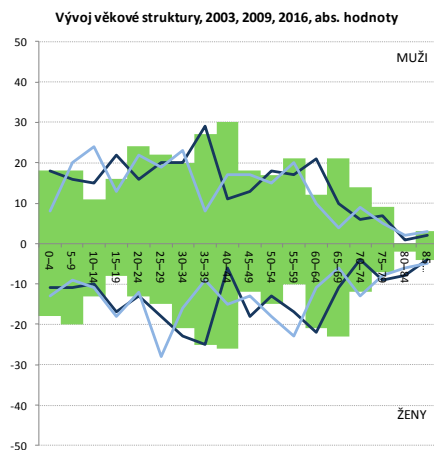
Výchová n. Jizerou

Peřimov

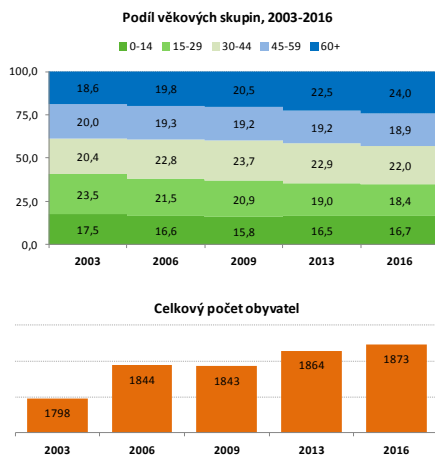
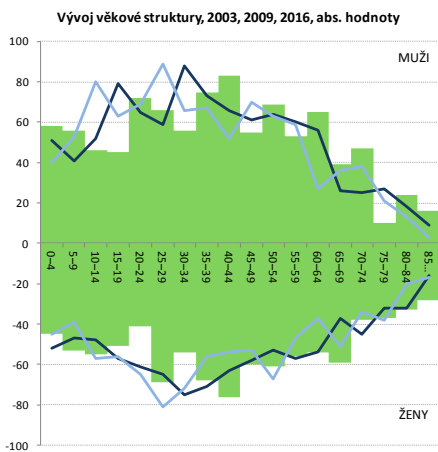
Mříčná

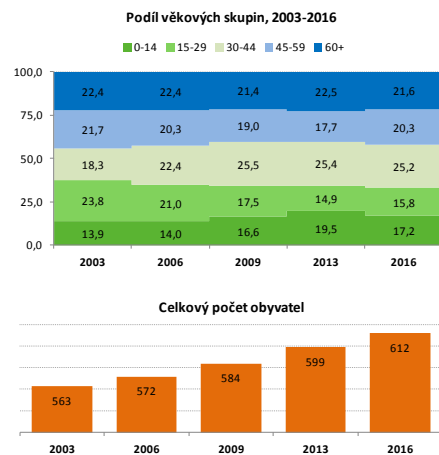
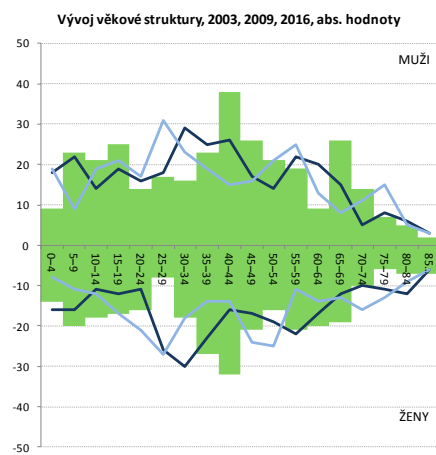

Profily obcí – VÝCHOD

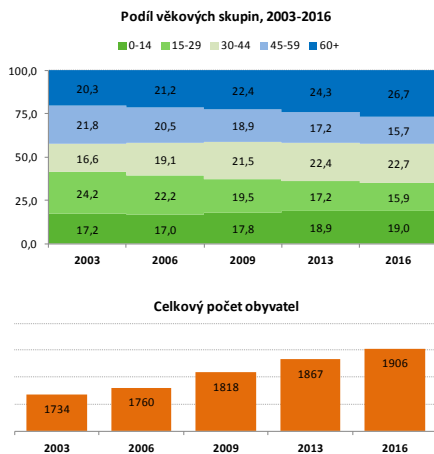
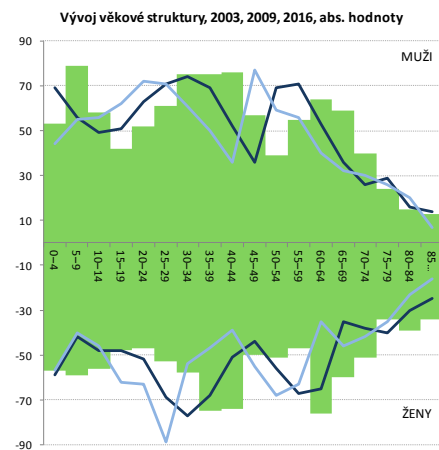
Horní Branná

Martinice v Krkonoších

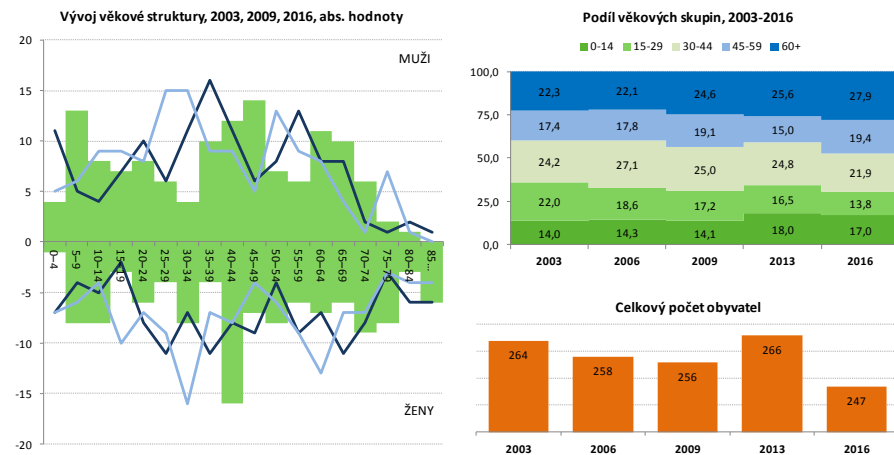
Studenec

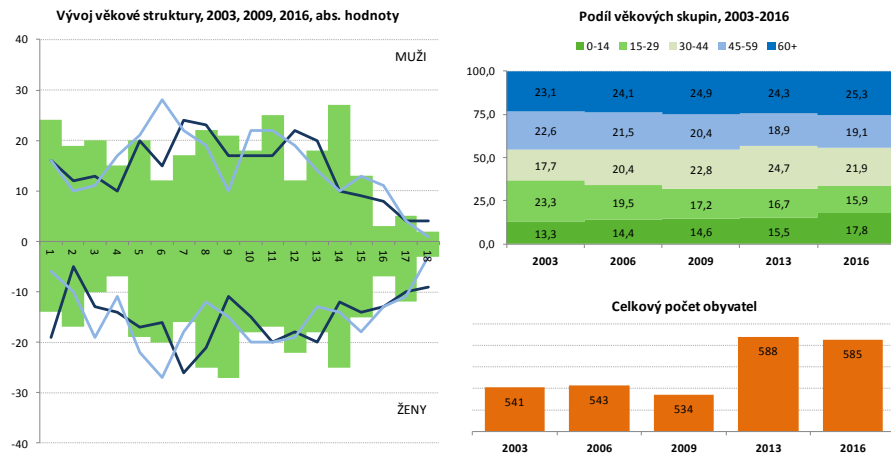

Profily obcí – HORKA A OKOLÍ

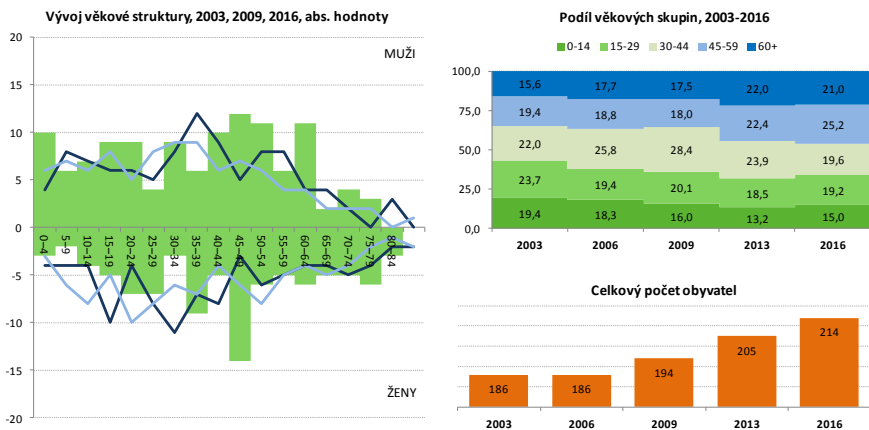
Horka u Staré Paky

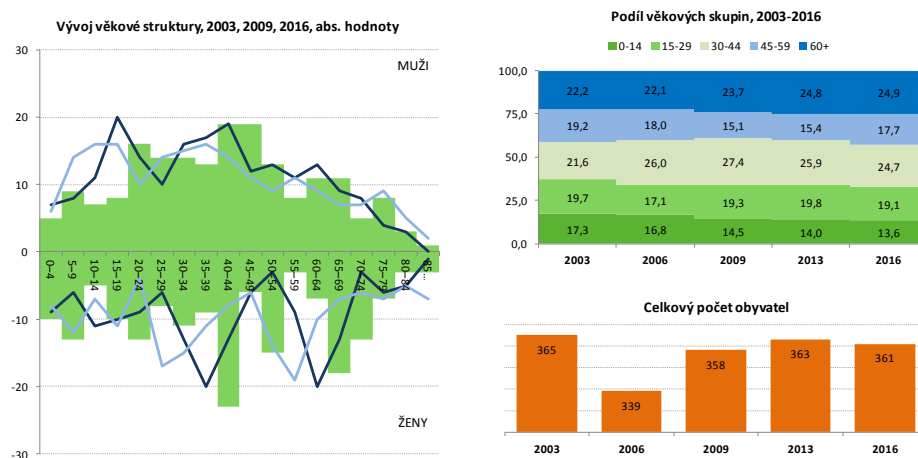
Čistá u Horek

Bukovina u Čisté

Levínská Olešnice

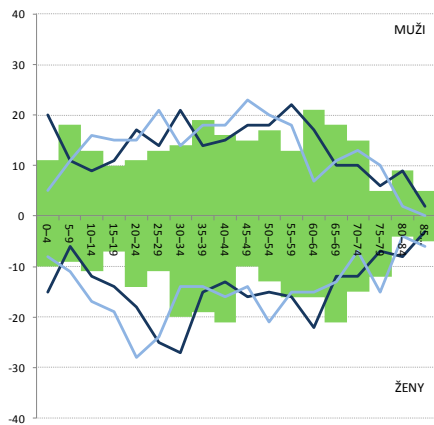

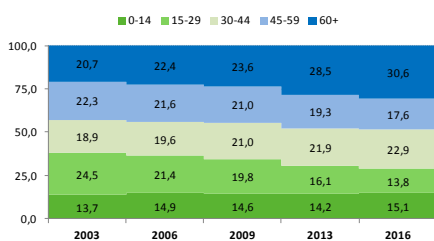
Profily obcí – JIHOZÁPAD

Kruh

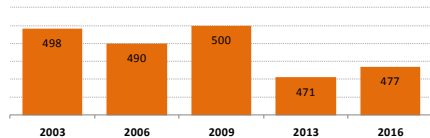
Vývoj věkové struktury, 2003, 2009, 2016, abs. hodnoty

Podíl věkových skupin, 2003-2016

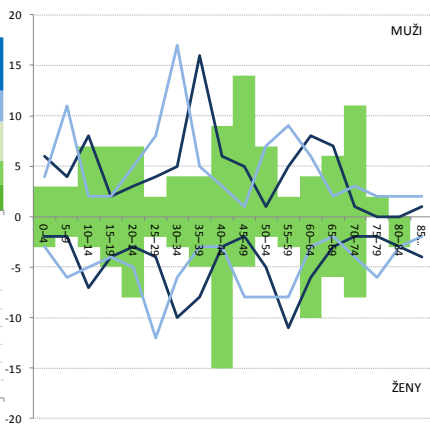

Celkový počet obyvatel

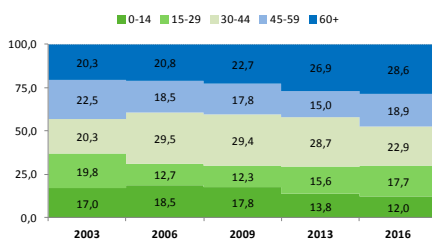

Svojtek

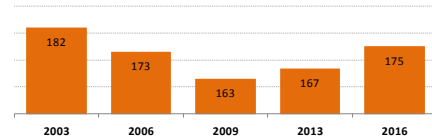
Vývoj věkové struktury, 2003, 2009, 2016, abs. hodnoty

Podíl věkových skupin, 2003-2016

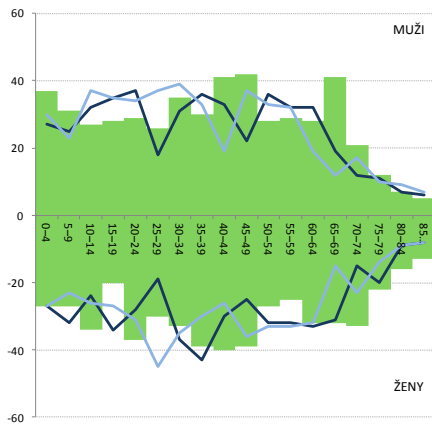

Celkový počet obyvatel

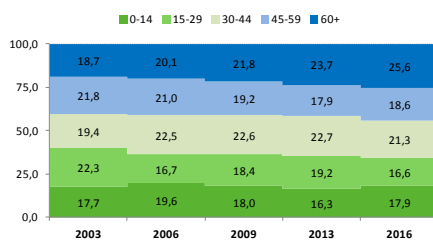

Roztoky u Jilemnice

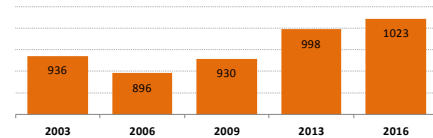
Vývoj věkové struktury, 2003, 2009, 2016, abs. hodnoty

Podíl věkových skupin, 2003-2016

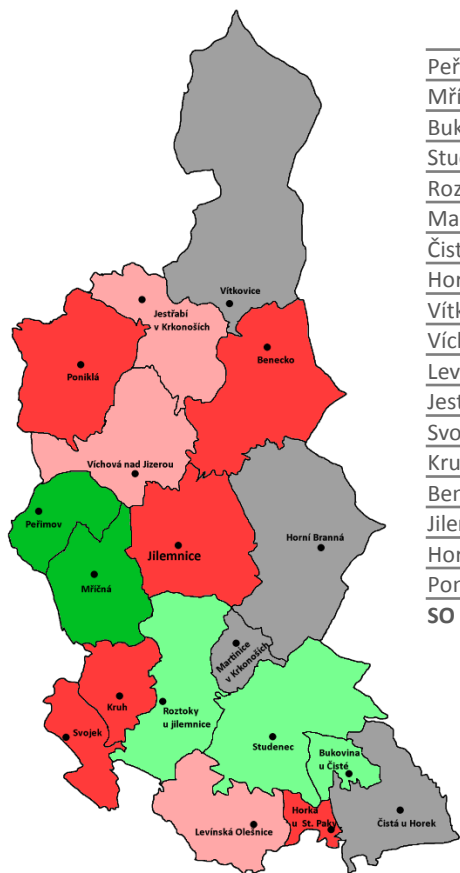
Celkový počet obyvatel

Profily obcí – porovnání vývoje počtu obyvatel

Kartogram a tabulka ukazují vývoj počtu obyvatel v jednotlivých obcích SO POU Jilemnice. V tomto ohledu nesledujeme odděleně přirozenou měnu a migrační saldo, ale obecně změnu počtu obyvatel v jednotlivých obcích. Na změně stavu se přitom podílí obě dvě složky a to v každé obci jinou intenzitou. Nicméně tyto rozdíly pro deskripci pomineme.

Mapa vývoje počtu obyvatel 2003-2016

Obec	INDEX POČTU OBYVATEL 2003/2016
Peřimov	1,215
Mříčná	1,197
Bukovina u Čisté	1,151
Studenec	1,099
Roztoky u Jilemnice	1,093
Martinice v Krkonoších	1,087
Čistá u Horek	1,081
Horní Branná	1,042
Vítkovice	1,038
Víchová nad Jizerou	1,012
Levínská Olešnice	0,989
Jestřabí v Krkonoších	0,984
Svojeck	0,962
Kruh	0,958
Benecko	0,951
Jilemnice	0,947
Horka u Staré Paky	0,936
Poniklá	0,909
SO POU JILEMNICE	1,005

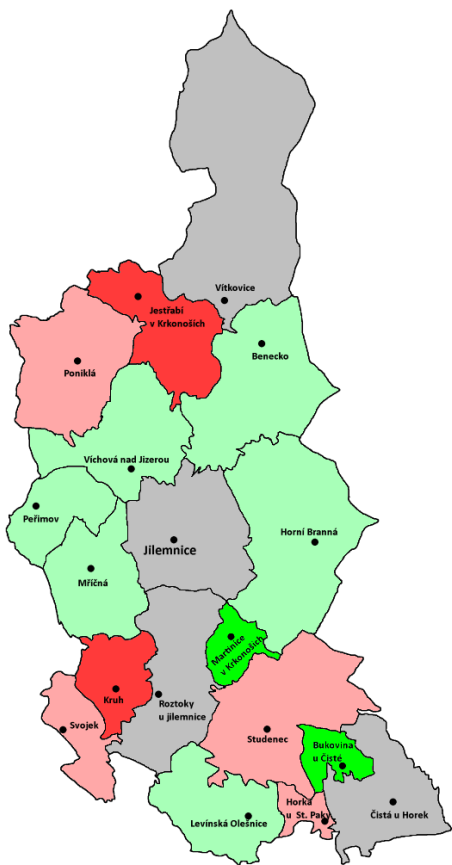
Index byl vypočítán jako podíl obyvatel v roce 2016 a 2003 pro každou obec zvlášť. V tomto případě tedy nehraje roli absolutní počet obyvatel v obci, ale relativní změna mezi sledovanými roky. Indexy nižší než 1 znamenají pokles obyvatel, vyšší než 1 pak zvýšení počtu obyvatel.

Nejvíce obyvatel přibýlo v obcích na západě a jihu SO POU (Peřimov, Mříčná, Bukovina, Studenec). Naopak samotná obec Jilemnice populačně ztrácí. Rozdíly v počtech obyvatel jsou ale velmi malé – relativně největší ztrátu vykazuje obec Poniklá, nicméně i v ní došlo k poklesu o jen o 10 % obyvatel.

Profily obcí – porovnání indexu závislosti (1)

Kartogram a tabulka ukazují index závislosti za jednotlivé obce pro rok 2016. Index stárí vzniká jako podíl osob starších 60 let na populaci 15-59 let. Jedná se tedy o index závislosti, kdy do poměru dáváme osoby teoreticky (!) produktivní a osoby teoreticky v důchodovém věku.

Mapa indexu závislosti 60+ v roce 2016

Obec	IZ 2016 60+ / 15-59
Kruh	56,4
Jestřabí v Krkonoších	52,2
Horka u Staré Paky	50,7
Poniklá	50,2
Studenec	49,2
Svojek	48,1
Jilemnice	46,5
Roztoky u Jilemnice	45,3
Čistá u Horek	44,4
Vítkovice	44,3
Výchová nad Jizerou	41,8
Peřimov	41,4
Benecko	40,9
Levínská Olešnice	40,5
Horní Branná	40,5
Mříčná	37,6
Martinice v Krkonoších	35,2
Bukovina u Čisté	32,8
SO POU JILEMNICE	44,9
ČR	42,8
Liberecký kraj	43,3
Okres Semily	47,0

Tento index je v demografii standardně využíván pro vyjádření zastoupení populace nejstarších osob na populaci ekonomicky aktivních (tedy nikoliv na celkové populaci!).

Z výsledků je vidět, že nejstarší populace je v obcích Kruh, Jestřabí, Horka u Staré Paky a Poniklá. V těchto obcích je podíl osob 60+ let na populaci 15-59 let více než 50 %. To znamená, že na 100 osob v ekonomicky aktivním věku připadá více než 50 osob v důchodovém věku.

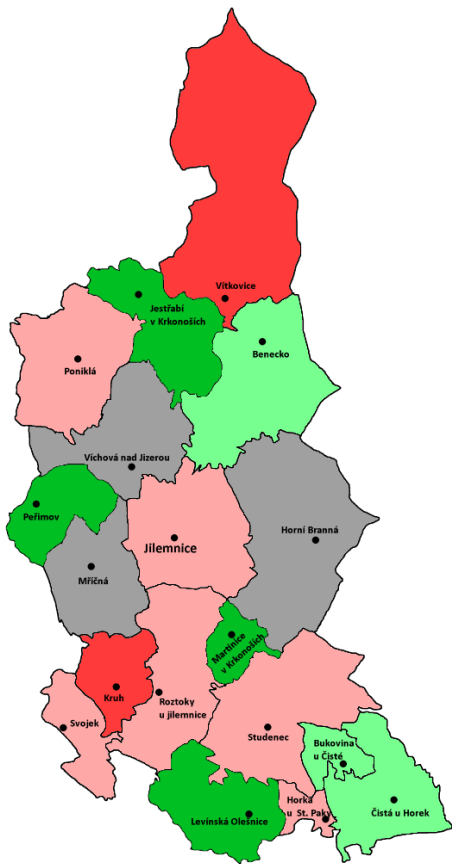
Naopak nejmladší je populace v obcích Mříčná, Martinice a Bukovina, kde je index méně než 40. Např. v Bukovině tedy na 100 osob v produktivním věku připadá jen 33 osob v post-produktivním věku.

Průměrná hodnota za SO POU Jilemnice (44,9) je mírně vyšší než průměr za ČR i Liberecký kraj.

Profily obcí – porovnání indexu závislosti (2)

Vývoj indexu závislosti 60+ mezi roky 2003 s 2016 ukazuje, jak se podíl osob v postproduktivním věku v čase měnil. Hodnoty uvedené v tabulce jsou vypočítané jako rozdíl hodnot indexu za rok 2003 a 2016. Tedy čím vyšší číslo, k tím výraznějšímu nárůstu indexu mezi roky 2003-16 došlo.

Mapa indexu závislosti 60+, vývoj 2003-2016

Obec	IZ 2003-2016 60+ / 15-59
Kruh	24,9
Vítkovice	24,5
Jilemnice	19,4
Studenec	16,7
Poniklá	16,2
Roztoky u Jilemnice	15,9
Horka u Staré Paky	15,6
Svojeck	15,6
Víchová nad Jizerou	13,5
Horní Branná	11,4
Mříčná	10,8
Bukovina u Čisté	8,9
Čistá u Horek	8,1
Benecko	5,7
Levínská Olešnice	3,9
Peřimov	1,7
Jestřabí v Krkonoších	1,2
Martinice v Krkonoších	0,1
TOTAL JILEMNICE	14,6
ČR	13,2
Liberecký kraj	11,9
Okres Semily	11,4

Je vidět, že k největšímu nárůstu indexu závislosti 60+ došlo v obcích Vítkovice a Kruh (o více než 24 bodů). Celá populace České republiky mezi roky 2003-16 stárla, takže se index závislosti v celé ČR zvyšoval. Průměr za ČR je ovšem 13,2 bodu (za Liberecký kraj pak 11,9), takže je vidět, že populace mnoha obcí v SO POU Jilemnice stárne rychleji než obecná populace ČR.

Nemůžeme ale definovat nějaký celek v rámci SO POU, který by se choval populačně jinak než jiný. Ať jde o vývoj počtu obyvatel nebo stárnutí populace, jednotlivé obce se od sebe liší, ale tvoří kompaktní celky. Tedy nelze např. říct, že sever SO POU Jilemnice (hory) se chová populačně jinak než jih (podhůří), což bychom na počátku mohli očekávat.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

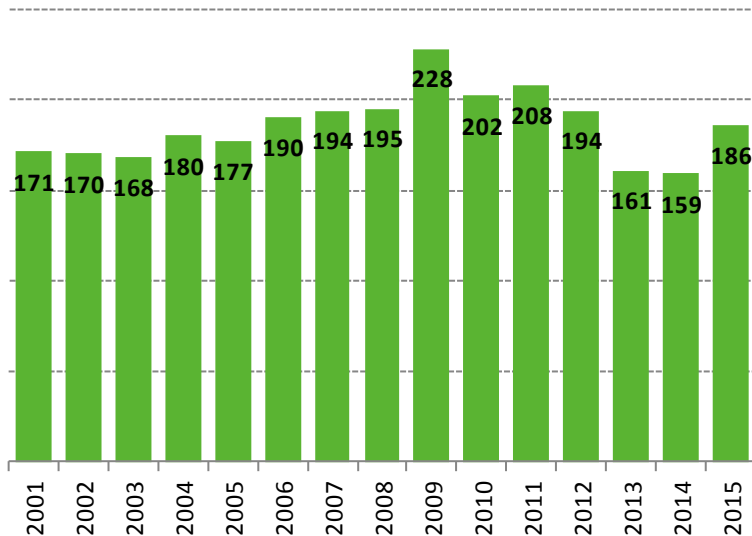

ppm
factum

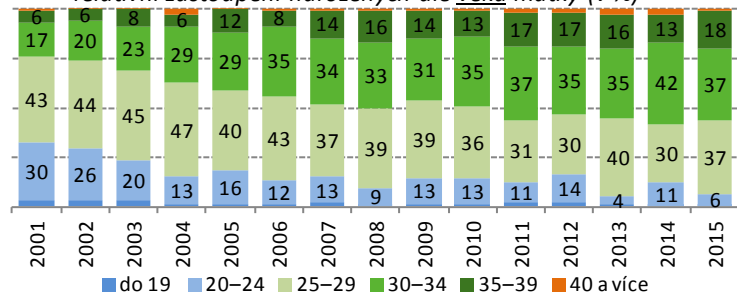
Pohyb obyvatelstva

Narození

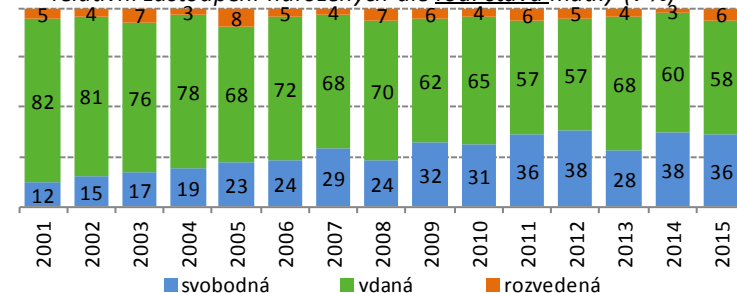
Počty živě narozených, SO POU Jilemnice,
absolutní počty

relativní zastoupení narozených dle věku matky (v %)

relativní zastoupení narozených dle rod. stavu matky (v %)

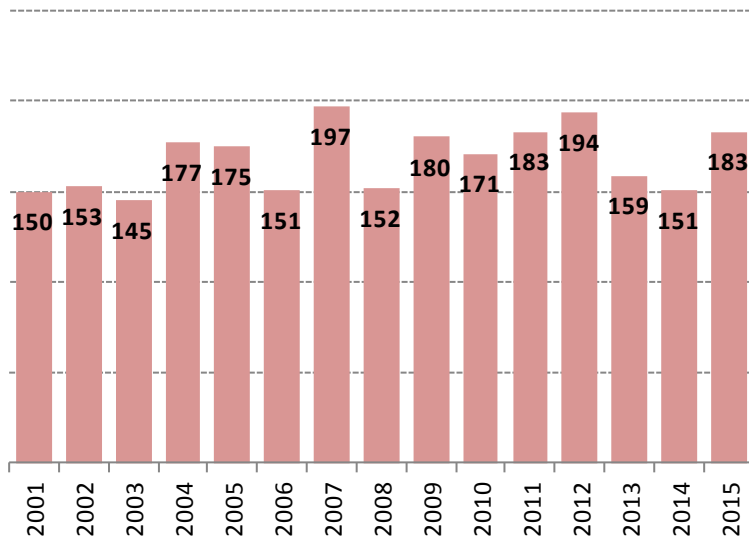

Počet živě narozených dětí v SO POU Jilemnice je v průběhu sledování víceméně konstantní. Zvýšení počtu narozených mezi lety 2008-2012 bylo zapříčiněno zvýšenou mírou intenzity narození, nikoliv efektem věkové struktury. Ročně se v rámci SO POU rodí průměrně 190 dětí. Vzhledem k tomu, že nepředpokládáme výrazné změny v reprodukčním chování populace, budeme pro populační projekci vycházet z velmi mírně stoupajícího trendu počtu narozených.

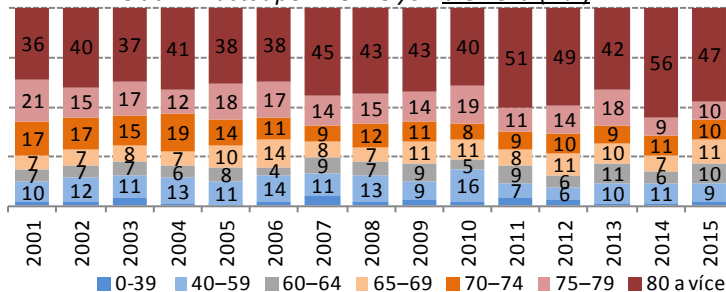
Z údajů je také patrné, že se neustále **zvyšuje průměrný věk matky** při narození dítěte (z 27,4 v roce 2001 na 31,1 v roce 2015). Zvyšování průměrného věku je mírně rychlejší než v rámci celé ČR (průměrný věk 30,0 roku). Současně také sledujeme, že zatímco ještě v roce 2001 byla většina (82 %) matek při porodu vdaná, nyní je to již jen 58 %. Stále se **zvyšuje podíl matek, které mají dítě jako svobodné** (36 % v roce 2015).

Zemřelí

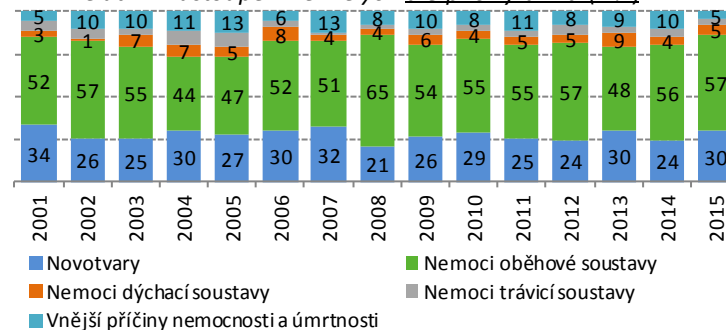
Počty zemřelých, SO POU Jilemnice,
absolutní počty

relativní zastoupení zemřelých dle věku (v %)

relativní zastoupení zemřelých dle příčiny úmrtí (v %)

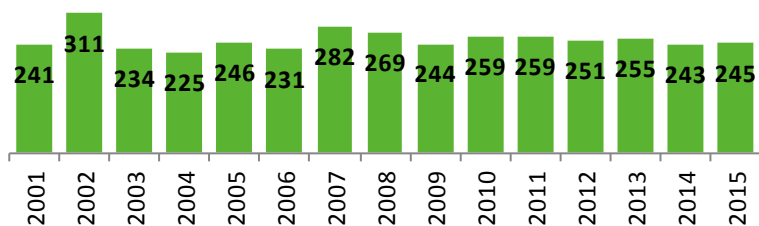

Stejně jako u narozených, tak i počty zemřelých jsou v SO POU Jilemnice ve sledovaném období víceméně konstantní. V průměru za sledované období se pohybují okolo 170 úmrtí ročně. V souvislosti se stárnutím populace předpokládáme, že se počty zemřelých v budoucnu budou spíše mírně zvyšovat.

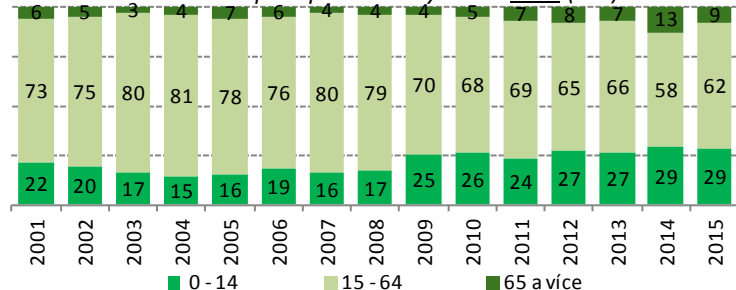
S výše zmíněným závěrem koresponduje i rozložení úmrtí dle věku zemřelého. Sledujeme, že se stále **zvyšuje podíl zemřelých ve vyšším věku** (nejvyšší skupina 80+ let z 36 % v roce 2001 na 47 % v roce 2015). Z hlediska příčin úmrtí nezaznamenáváme žádné změny – nejčastějšími příčinami úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy (infarkty), následované novotvory (rakovina).

Migrace

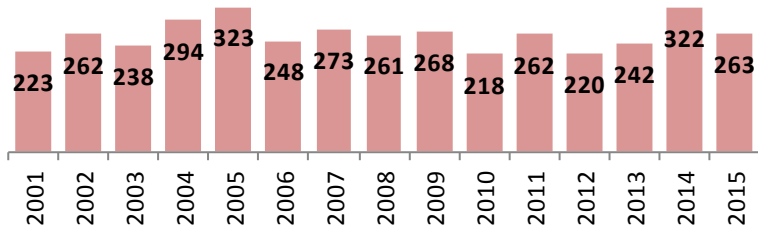
Přistěhovalí, SO POU Jilemnice,
absolutní počty

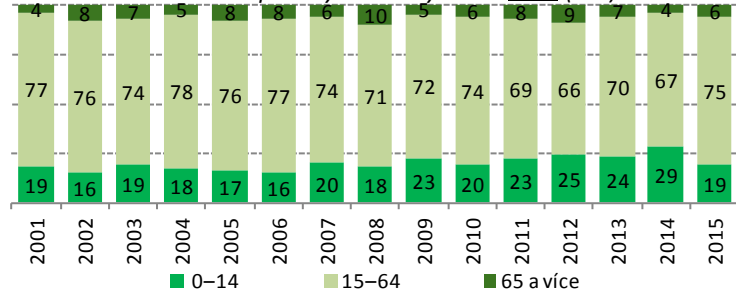
relativní zastoupení přistěhovalých dle věku (v %)

Vystěhovalí, SO POU Jilemnice,
absolutní počty

relativní zastoupení vystěhovalých dle věku (v %)

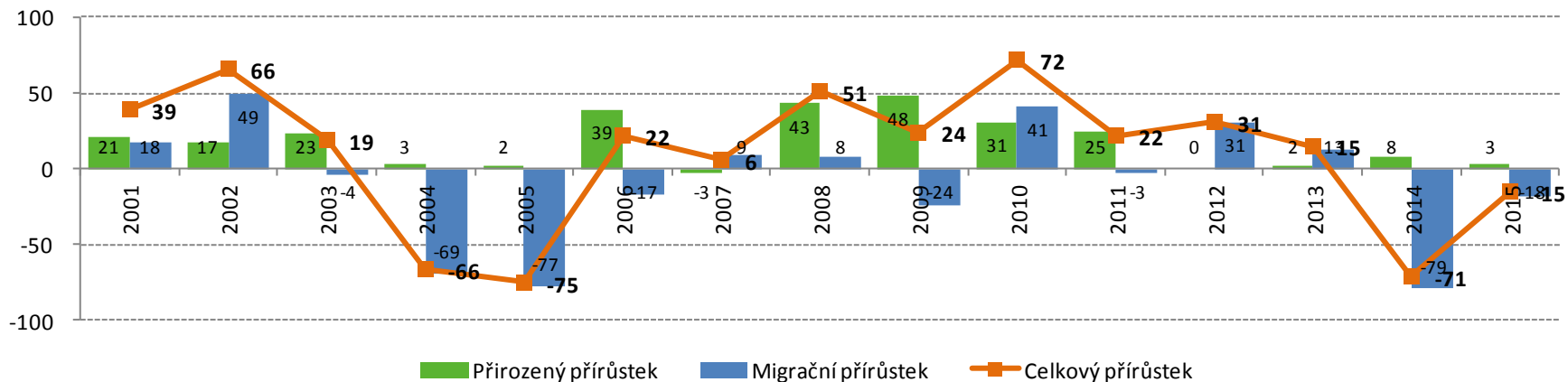

Počty přistěhovalých a vystěhovalých z SO POU Jilemnice jsou také ve sledovaném období konstantní. Ročně se do sledované oblasti přistěhuje průměrně 255 osob a současně se jich průměrně 260 odstěhuje. V některých letech je počet přistěhovalých sice vyšší (např. 2002, 2007), ale v dlouhodobém sledování jsou to spíše výkyvy a nikoliv trend. Obdobná situace je i u vystěhovalých – např. v letech 2005 a 2014 dosáhlo vystěhování mírně vyšší míry, ale evidentně se jednalo o krátkodobý výkyv.

Z hlediska věkové struktury migrantů je pozitivní jev, že do **SO POU přichází více dětí ve věku 0-14 let**, než z něj odchází – jedná se ale o velmi malé počty. Na druhé straně se v posledních 5 letech **snižuje zastoupení ekonomicky aktivní populace 15-64 let, která se do SO POU stěhuje**.

Změna stavu obyvatel

Přírůstek populace, SO POU Jilemnice,
absolutní počty

V rámci sledované oblasti SO POU Jilemnice kolísal celkový přírůstek od roku 2001 do roku 2015 mezi -75 (největší úbytek) v roce 2005 až po +72 v roce 2010. Na úbytku populace se výrazně podílí především vyšší míra vystěhování z regionu (roky 2004, 2005 a 2014). Od roku 2011 také dochází ke stagnaci přirozeného přírůtku, který je v současnosti prakticky nulový.

Ale pokud se podíváme na absolutní čísla, můžeme říct, že každý rok se počet obyvatel SO POU Jilemnice měnil max. o 100 osob. Což je u oblasti se 17.500 obyvateli velmi malé číslo.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

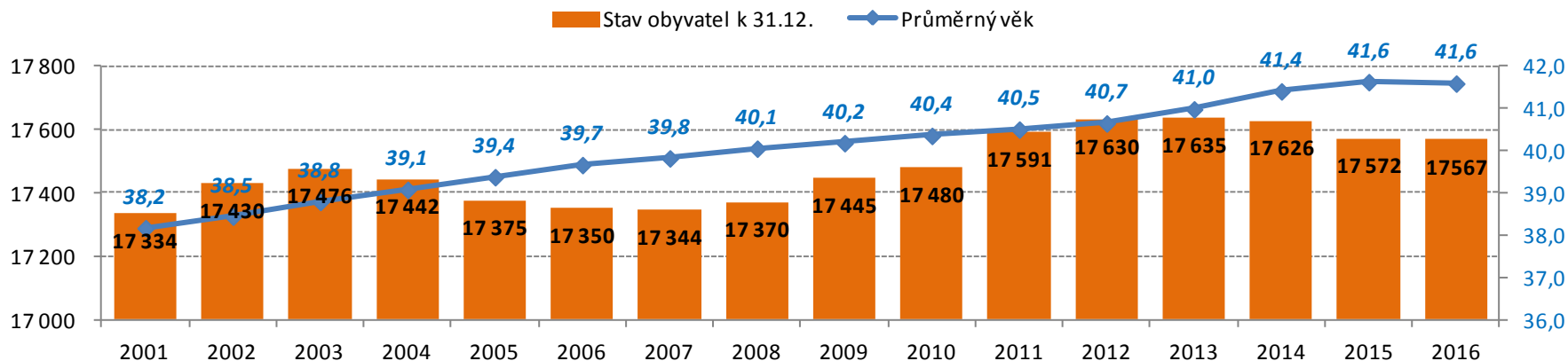

ppm
factum

**Stav
obyvatelstva**

Počet obyvatel

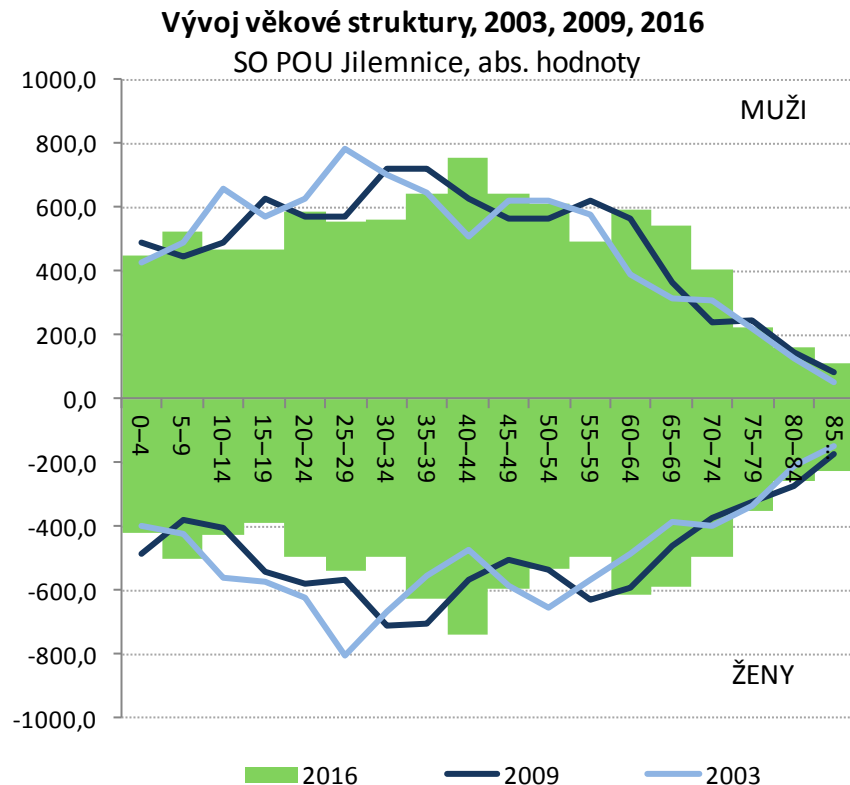
Celkový stav populace, SO POU Jilemnice, průměrný věk populace,
stav k 31.12. sledovaného roku, absolutní počty, průměrný věk

Jak již bylo naznačeno výše, **celkový počet obyvatel SO POU Jilemnice se v čase příliš nemění**. Graf sice ukazuje mírné kolísání celkového počtu obyvatel, ale i největší rozdíl mezi roky 2007 (17.350 osob) a 2013 (17.635 osob) je pouze necelých 300 osob, tedy změna o 1,7 %.

Co je ale podstatnější je to, že se neustále a kontinuálně **zvyšuje průměrný věk populace**. Zatímco v roce 2001 byl průměrný věk v SO POU 38,2 let, aktuálně je hodnota o 3,4 roku větší. Za 15 let se tedy průměrný věk obyvatele Jilemnicka zvýšil o téměř 3,5 roku. V rámci republiky to není nijak neobvyklý jev – v ČR byly hodnoty v roce 2001 38,6 let a v roce 2016 pak 42 let. Tento efekt nemusí nutně znamenat hrozbu.

Věková struktura (1)

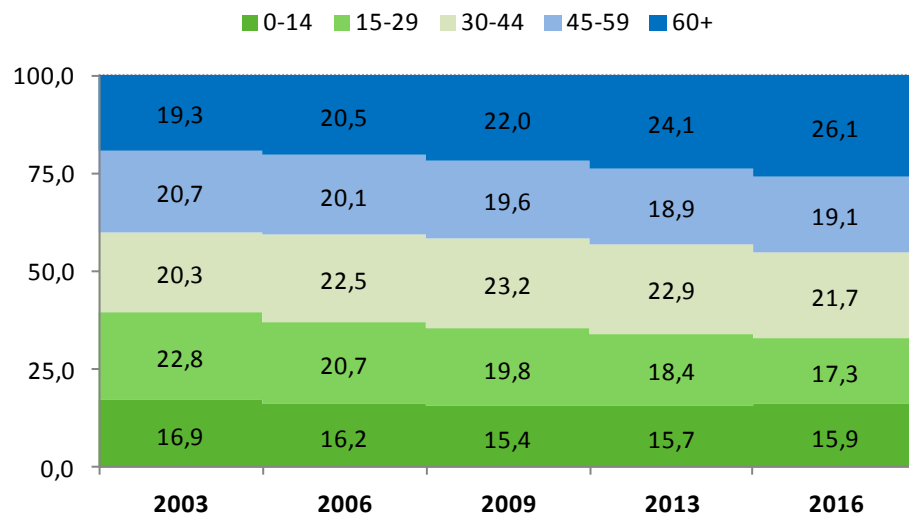
Věková struktura SO POU Jilemnice se nijak zvláště neodlišuje od věkové struktury žádného z vyšších správních celků (okres Semily, Liberecký kraj ani ČR), jak bylo ukázáno v předchozí kapitole. Můžeme tedy říct, že věková struktura obyvatel dané oblasti **je naprosto standardní** a lze tedy na ní aplikovat indikátory populačních projekcí platných pro vyšší správní celky.

Je vidět, že v čase se neustále posouvá do vyšších věků početnější skupina osob ve věku 40-44 let (v roce 2016). Současně můžeme vidět, že nyní je již v důchodovém věku také silná skupina osob 60-74 let, která se bude posouvat dále a navíc bude zatížena nižší mírou úmrtnosti. Z analýzy věkové struktury tak lze předpokládat, že v **SO POU Jilemnice bude dále přibývat osob v nejvyšším věku**, na které je potřeba zaměřit sociální služby.

Současně můžeme vidět, že počet osob v nejmladších věkových skupinách je spíše nízký a v nejbližší době se **do produktivního věku dostane také méně početná skupina osob 15-19 let.**

Věková struktura (2)

Podíl věkových skupin, 2003-2016, SO POU Jilemnice
relativní hodnoty (v %)

Výše zmíněné skutečnosti podporuje i analýza relativního zastoupení věkových skupin v rámci sledované oblasti. Je velmi dobře vidět, že se od roku 2003 kontinuálně snižuje podíl osob v nejnižších věkových skupinách (0-29 let pokles o 6,5 procentního bodu) a naopak stoupá podíl osob v nejstarším věku (60+ let zvýšení o 6,8 p.b.)

Není to nijak ojedinělý jev. Podobné změny struktury můžeme sledovat i v ČR nebo Libereckém kraji. **Je třeba to ale mít na paměti především při uvažování o zaměření sociálních služeb pro osoby ve vyšším věku.** Těchto osob bude neustále přibývat (resp. jejich podíl na populaci bude stále vyšší). Na rozdíl od cílových skupin OOSV nebo ZP, jejichž počty predikovat nedokážeme, je počet seniorů jev, který je naopak možné odhadnout docela dobře.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ppm
factum

Populační projekce

Populační projekce – metodika (1)

Důležitou součástí analýzy je populační projekce, která odhaduje budoucí počty a strukturu obyvatel. Přesnost projekce klesá v čase. Pro náš případ byla zvolena vlastní varianta (!) kohortně-komponentní metody se započítáním migrace v kombinaci s extrapolací hodnot.

Tato vlastní metoda se odlišuje od klasického modelu, kdy se nejprve určují intenzity specifických měr plodnosti, úmrtnosti a migrace, tvoří se úmrtnostní tabulky a následně se např. pomocí Leslieho matice predikuje změna věkové struktury. Pro takto malý územní celek by byly jednotlivé intenzity velmi malé a v čase by kolísaly takovým způsobem, že by naprosto znemožňovaly jakoukoliv analýzu. Byl proto využit jiný model, který sice nepočítá se specifickými mírami základních demografických jevů, ale dokáže pomocí extrapolace minulého chování jednotlivých věkových skupin predikovat jejich chování do budoucna.

Postup je následující:

1. Definujeme tzv. index přežití do vyšší věkové skupiny (iP)
2. iP je určen jako podíl počtu osob ve věku x až $x+4$ v roce R ku počtu osob ve věku $x+5$ až $x+9$ v roce $R+5$ a to retrospektivně pro roky: 2003-08, 2008-13, 2010-2015. Průměrný zjištěný iP je pak využit pro projekci 2016-2036.
3. Do konstrukce iP vstupují faktory jako je úmrtnost a migrace v rámci jednoho ukazatele. Vzhledem k tomu, že jak přirozená změna, tak migrační saldo ovlivňují počet obyvatel v SO POU Jilemnice jen minimálně, je tato metoda validní.
4. iP určíme pro všechny věkové skupiny kromě 0-4 let (nově narození) a 85+ let (širší než 5-letá skupina)
 - a. Pro skupinu 0-4 let využijeme počty narozených v minulých letech dle věku matky změněných o standardizovanou míru úhrnné plodnosti pro vyšší územní celek (zde Liberecký kraj)
 - b. Pro skupinu 85+ korigujeme iP na 5-letou skupinu.
5. Na základě iP určíme, kolik osob ve věku x až $x+4$ se za 5 let skutečně dostane do vyšší věkové skupiny.
6. Pro výpočet iP v oblasti migrace jsou využity informace o předpokládaném migračním chování získané od starostů obcí v rámci dotazníkového šetření.

Populační projekce – metodika (2)

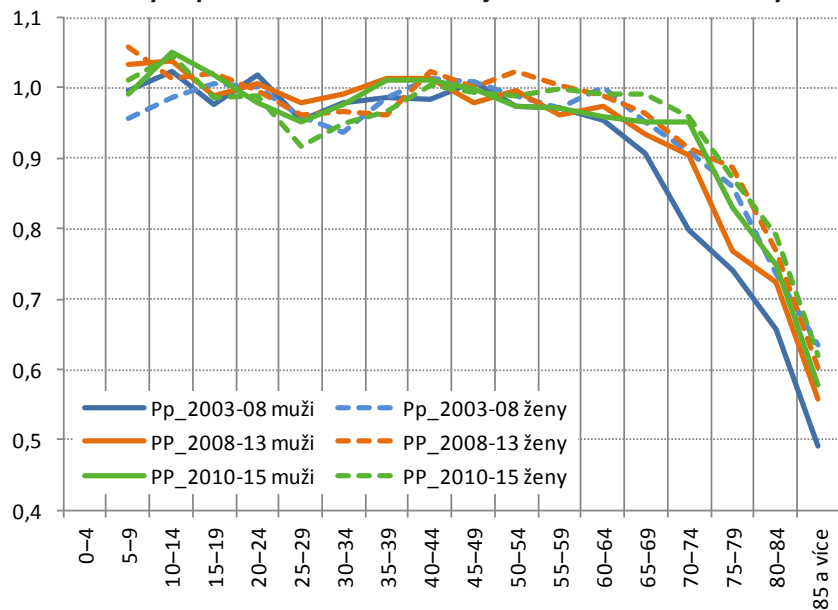
Vzhledem k tomu, že máme k dispozici věkovou strukturu jen po 5letých věkových skupinách, krok projekce (interval mezi budoucími odhady) nemůže být menší – např. jeden rok.

Součástí projekce jsou také odhady budoucího počtů seniorů a potenciálních žáků škol. U seniorů jsou interpretovány počty osob v 5ti nebo 10letých věkových skupinách (např. 60-69 let). U potenciálních žáků tento postup není možný, protože do určitého typu škol chodí žáci ve specifickém věku (např. základní škola = cca 7-15 let). Proto byly relevantní 5leté věkové skupiny rozděleny na 1leté tak, aby se celkový počet osob v 5leté skupině rozdělil rovnoměrně mezi imaginární 1leté skupiny (např. ve skupině 5-10 let je zjištěno 100 osob. Ve věku 5 tedy předpokládáme 20 osob, ve věku 6 let také 20 osob, atd.). Tyto skupiny pak byly sečteny do odpovídajících celků (7-15 let pro ZŠ). Odhadované počty osob ve školách jsou proto zatíženy ještě touto generalizační chybou.

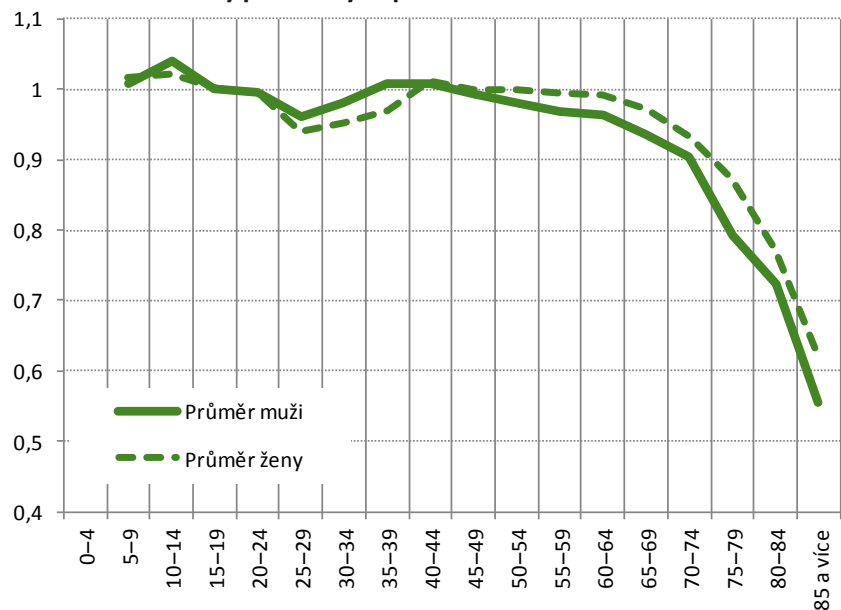
Standardem je počítání několika variant prognózy (vysoká varianta, střední a nízká). Vysoká resp. nízká varianta předpokládá nejvyšší možné intenzity jevů, které vedou ke změnám počtů obyvatel (např. vysoká varianta předpokládá co nejvyšší (reálně!) možnou plodnost a co nejnížší (reálně!) možnou úmrtnost). V případě malých územních celků, kdy velmi významnou roli hraje migrace (viz. předchozí kapitoly o počtech obyvatel a souvislosti především s migračním saldem) by takovéto varianty smysl příliš neměly, protože jeden z činitelů změny, tedy migrace, se dobře prognózovat nedá. Uvažována je tedy jen jedna varianta (střední).

Populační projekce určení iP

Indexy iP pro SO POU Jilemnice za jednotlivé 5-leté intervaly

Vážený průměrný iP pro SO POU Jilemnice

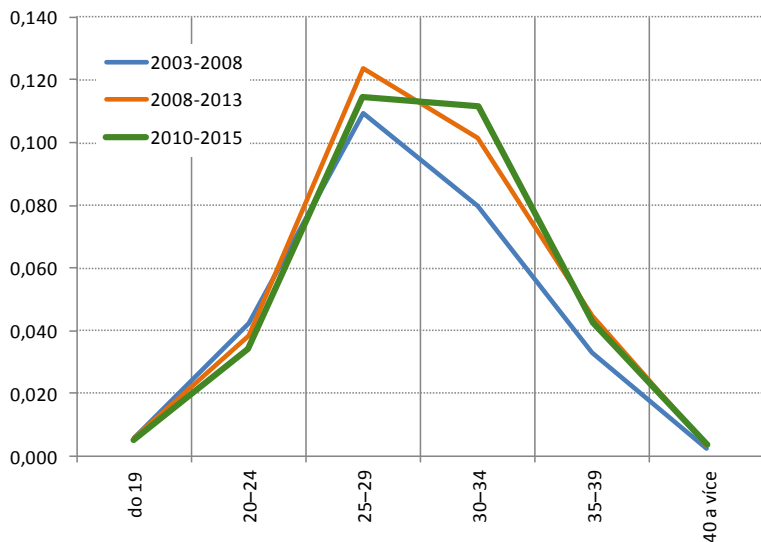

Konstrukce průměrného indexu přežití do vyššího věku (iP) je zmíněná výše v metodice. Tyto grafy znázorňují hodnoty iP za roky 2003-08, 2008-12 a 2010-2015 a to odděleně pro muže a ženy. Konstrukce celkového průměrného iP vychází z aritmetického váženého průměru tří naměřených hodnot a to tak, že vyšší váhu má model z roku 2010-2015 (váha 1,4) a nižší váhu model z roku 2003-2008 (váha 0,6).

Je vidět, že v některých věkových skupinách je iP vyšší než 1 – to znamená, že osoba ve věku X má více než 100 % šanci, že se „dožije“ věku X+5. Samozřejmě že taková varianta nepřipadá při započítání jen přirozené měny do úvahy, ale do výpočtu iP vstupuje i migrace – tedy model počítá s tím, že se v dané věkové skupině do oblasti přistěhují ještě další lidé. V našem modelu se to týká především skupin mužů ve věku 10-14 let (viz zjištění výše u migrace) a také např. žen ve věku 40-44 let.

Populační projekce narozených

Specifické míry plodnosti dle věku matky, SO POU Jilemnice

Období	2003-2008	2008-2013	2010-2015
Úhrnná plodnost	1,36	1,59	1,56

Prognóza úhrnné plodnosti pro LIBERECKÝ KRAJ (zdroj ČSÚ)

2018	1,51
2019	1,52
2020	1,52
2021	1,52
2022	1,53
2023	1,53
2024	1,53
2025	1,54
2026	1,54

Pro výpočet populace ve věku 0-4 let využijeme specifické míry plodnosti vypočítané pro SO POU Jilemnice (zde v modelu jako průměry za roky 2003-08, 2008-13 a 2010-15). Je vidět, že již v období 2010-15 je úhrnná plodnost v SO POU Jilemnice vyšší než v Libereckém kraji. Proto do prognózy využijeme spíše trend nastíněný oficiální prognózou pro Liberecký kraj (z ČSÚ), ale samotné hodnoty budou mírně vyšší. Předpokládáme hodnotu úhrnné plodnosti:

- 2021: 1,58
- 2026: 1,60
- 2031: 1,61
- 2036: 1,61

Mírné zvýšení intenzity specifických měr porodnosti předpokládáme spíše ve vyšším věku matek.

Projekce migrace

Prognózy migrace patří mezi velmi obtížné a není možné je tvořit standardními demografickými metodami. Migrace je závislá na mnoha různých faktorech, jako jsou např.:

- Pracovní příležitosti v regionu
- Výstavba nových bytů a jejich ceny
- Vývoj cen bytů v okolních obcích (zde např. Liberec)
- Změna dopravních možností v oblasti
- Obecně změna kvality života v lokalitě (např. kvalita přírody...)

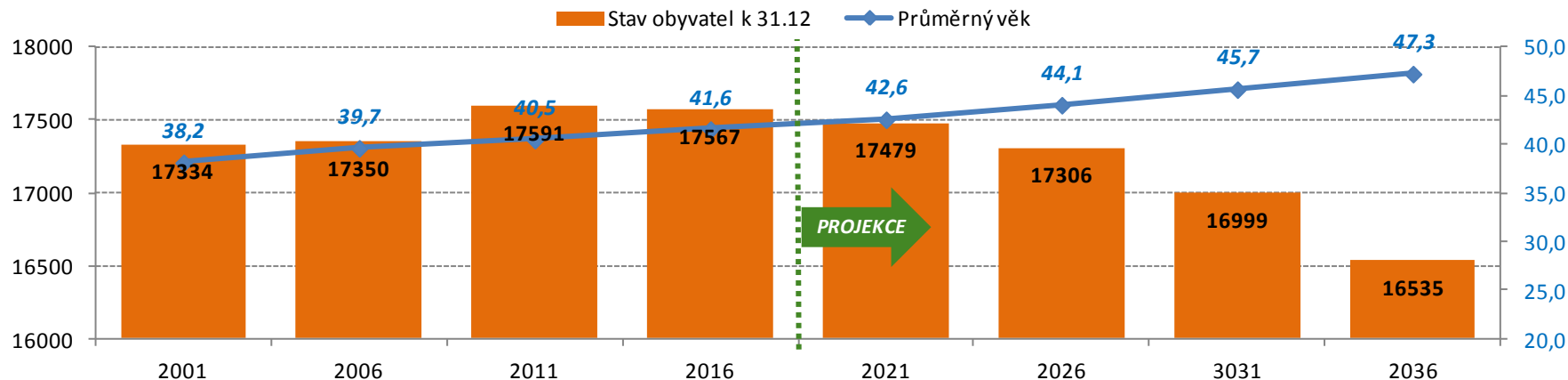
Vzhledem k dosavadnímu vývoji v SO POU Jilemnice, kdy se mezi roky 2001-2015 měnil počet obyvatel díky migraci o maximálně 100 osob ročně (v celkovém součtu mezi roky 2001-15 získalo území SO POU jen 140 osob díky migraci), můžeme předpokládat, že migrační saldo bude velmi malé, až zanedbatelné.

Pomoci k pochopení budoucí migrace mělo také dotazníkové šetření mezi starosty obcí, kdy samotní zástupci dotčených obcí měli predikovat budoucí počet přistěhovalých a vystěhovalých z obcí. Ve většině případů starostové nebyli vůbec schopni sami takovou predikci učinit a pokud se o to pokusili, pak v naprosté většině případů uváděli vyrovnanou migrační bilanci. Případné změny díky migraci byly v řádu jednotek osob, což je pro analýzu prakticky zanedbatelný počet. Starostové tedy neočekávají ve svých obcích žádné velké změny (např. výstavba velké průmyslové zóny, posílení spojů, bytovou výstavbu apod.) a tedy také neočekávají do budoucna žádnou změnu migračního chování. Stejně tak ale neočekávají ani výraznější úbytky obyvatel – tedy že by se např. mladí z obcí vystěhovali.

Pro projekci obyvatel do roku 2036 tak byl použit trend zjištěný v letech 2001-2015, tedy **velmi mírné kladné migrační saldo, především u osob ve věku 30-50 let a dětí 0-14 let**. Počty predikovaných migrantů jsou ale v řádu jednotek, max. desítek.

Projekce počtu obyvatel

Celkový stav populace, SO POU Jilemnice, průměrný věk populace,
stav k 31.12. sledovaného roku, absolutní počty, průměrný věk

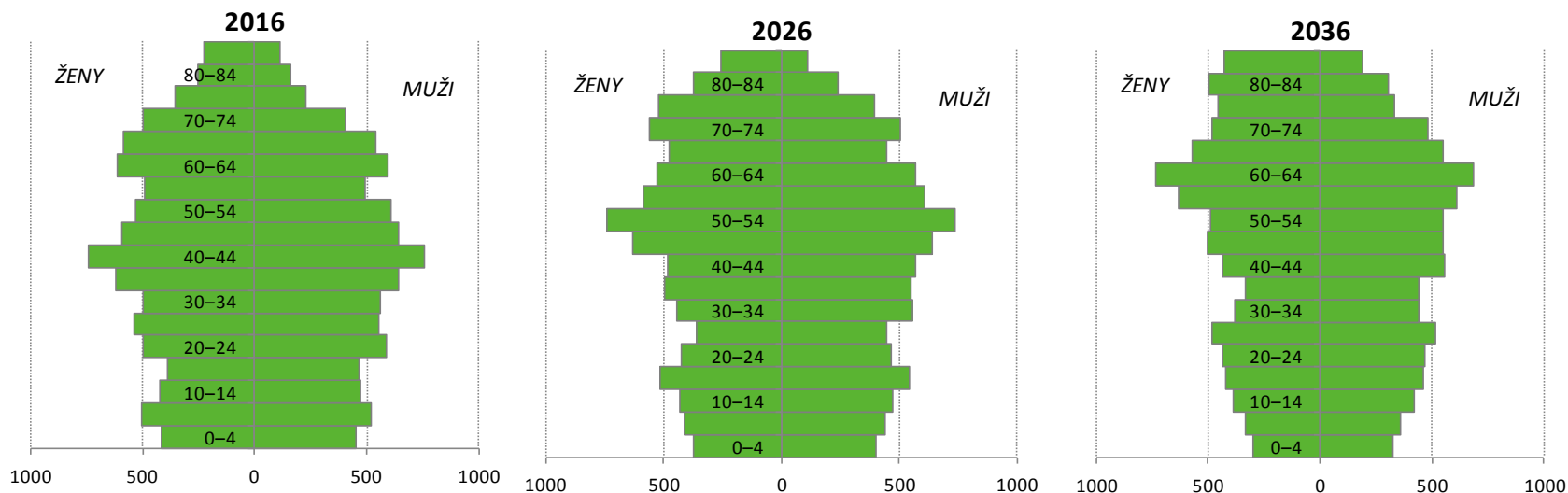

Pokud aplikujeme výše uvedené postupy na poslední známý stav populace SO POU Jilemnice (2016), pak můžeme konstatovat, že za předpokladu zachování podobného populačního chování a zároveň v podstatě absence plánované stavby nových bytů a tedy minimální možnosti pro potenciální populační zisky obce migrací, **bude počet obyvatel SO POU Jilemnice velmi mírně klesat**. V roce 2036, tedy za 20 let, předpokládáme na sledovaném území 16.535 obyvatel, což je jen o 1.032 méně než je současný stav. Za pokles bude moci především snižující se počet žen v plodném věku (a tím pádem menší počet dětí) a zanedbatelná míra imigrace.

Bude se nadále zvyšovat průměrný věk populace, což znamená, že se v rámci SO POU bude zvyšovat podíl nejstarších osob a naopak klesat podíl dětí. Situace bude stejná i v Libereckém kraji, jak ukazuje tabulka níže.

	2001	2006	2011	2016	2021	2026	2031	2036	Zdroj
JILEMNICE	38,2	39,7	40,5	41,6	42,6	44,1	45,7	47,3	Vlastní výpočty
LIB. KRAJ	38,3	39,4	40,6	41,7	43,0	44,3	45,5	46,4	Oficiální prognóza ČSÚ

Projekce struktury obyvatel

Počet obyvatel se sice měnit prakticky nebude, ale bude nadále klesat počet mladých ve věku 0-14 let a naopak stoupat počet nejstarších osob 60+ let. Ukazuje to i projekce věkové struktury.

Snížení počtu nově narozených dětí není zapříčiněno sníženými mírami plodnosti (ty se naopak v projekci mírně zvyšují), ale snížením absolutních počtů žen v plodném věku. Tedy jinak řečeno, i když budou mít ženy mírně více dětí, samotných žen v této kategorii bude v populaci SO POU méně, tedy bude i méně dětí.

Zvyšování počtů osob 60+ má 2 důvody a to:

- Přechod silnějších ročníků do starších věkových skupin (je to dobře vidět např. u silnější věkové skupiny 45-59 v roce 2021, která se posouvá stále „výše“)
- Zvýšenou nadějí dožití u osob ve starším věku (zlepšení zdravotnictví, životní styl...)

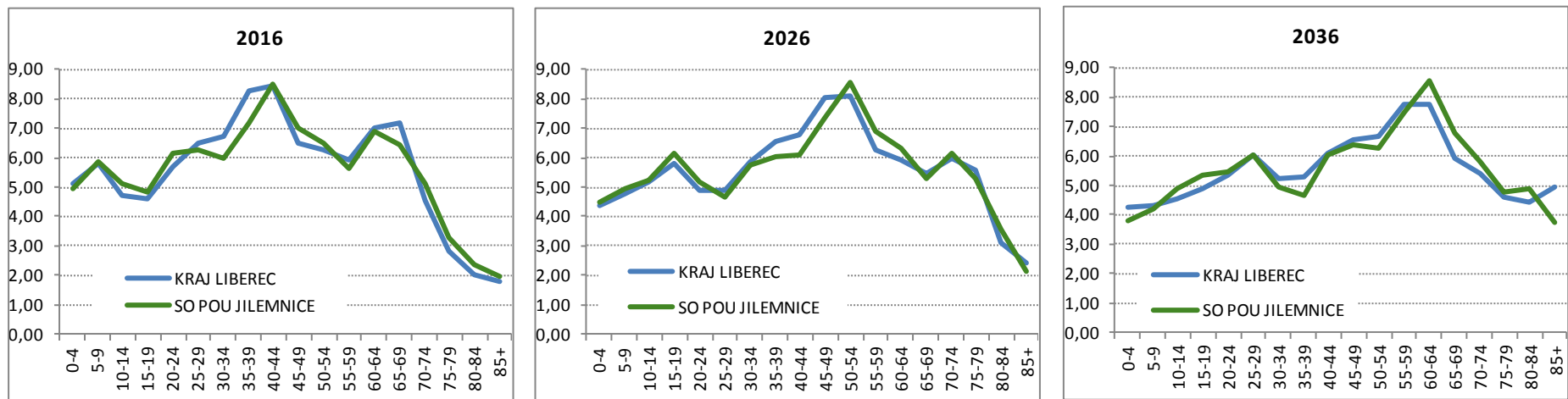
Projekce struktury obyvatel – tabulka

věková skupina	2016		2021		2026		2031		2036		ROZDÍL 2036 - 2016
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	Obě pohlaví
0–4	449	417	438	404	403	372	357	330	325	300	-241
5–9	521	504	452	423	441	410	405	377	360	335	-330
10–14	469	425	542	515	470	433	459	420	422	386	-86
15–19	464	388	469	426	542	517	471	434	459	421	28
20–24	586	497	462	385	467	423	540	513	468	431	-183
25–29	557	539	563	467	444	362	449	398	519	483	-95
30–34	558	496	547	513	553	445	435	345	440	379	-235
35–39	639	624	562	481	551	497	557	431	439	334	-490
40–44	757	740	643	632	566	487	555	503	561	436	-500
45–49	639	593	752	739	640	631	563	486	551	503	-178
50–54	608	534	627	593	739	739	628	631	552	486	-104
55–59	492	493	589	531	608	590	716	735	608	628	251
60–64	593	616	473	489	567	527	585	585	689	730	210
65–69	541	590	556	599	444	476	531	513	548	570	-13
70–74	406	496	490	551	503	560	402	444	481	479	58
75–79	225	353	325	451	395	521	410	550	331	454	207
80–84	160	256	164	284	239	377	294	453	308	497	390
85 a více	114	228	107	233	109	259	153	340	193	429	279
TOTAL	8778	8789	8761	8718	8679	8626	8509	8490	8254	8282	-1032
	17567		17479		17306		16999		16535		

* Hodnota je dána rozdílem součtu mužů a žen za rok 2036 a 2016, tj. 625 – 866 = -241

Projekce struktury obyvatel – porovnání s LIB krajem

Porovnání % zastoupení věkových skupin LIB kraj a SO POU Jilemnice

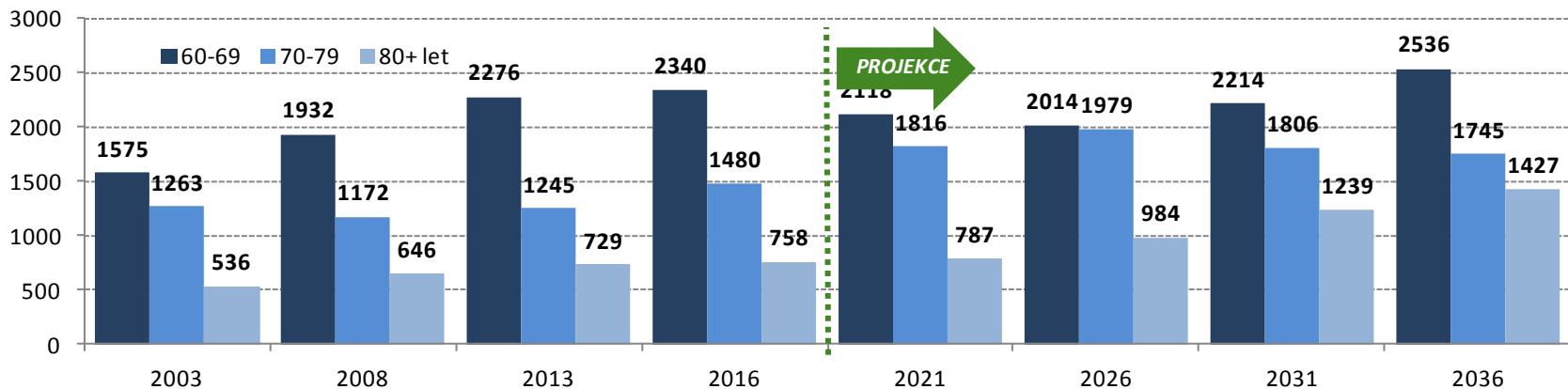
Ačkoliv se může zdát, že se podíl starších osob v SO POU Jilemnice zvyšuje velmi rychle a naopak podíl dětí ve věku 0-14 let klesá příliš rychle, oficiální statistika ČSÚ pro Liberecký kraj ukazuje, že se SO POU Jilemnice nijak zásadně od vývoje Libereckého kraje neliší.

Trend je naprosto shodný a % zastoupení jednotlivých věkových skupin na **Jilemnicku kopíruje předpokládaný vývoj obyvatelstva v Libereckém kraji**, který byl připraven statistiky ČSÚ.

V roce 2036 můžeme dokonce vidět, že % zastoupení osob starších 85 let je v Libereckém kraji vyšší, než v SO POU Jilemnice.

Projekce nejstarších skupin

Nejstarší věkové skupiny, SO POU Jilemnice,
absolutní počty, průměrný věk

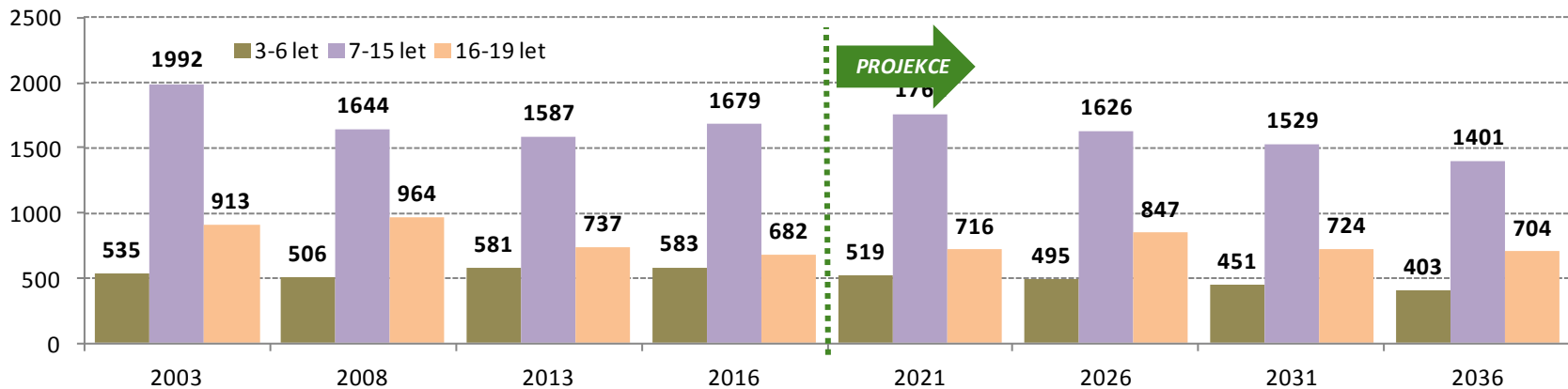
Z projekce nejstarších věkových skupin, které jsou potenciálně nejčastějšími cílovými skupinami pro sociální služby pro seniory je patrné, že se během 20 let do roku 2036 zvýší počet osob ve všech věkových skupinách a to:

- 60-69 let: zvýšení o 196 osob
- 70-79 let: zvýšení o 265 osob
- 80 a více let: zvýšení o 669 osob

Lze tedy očekávat, že především **v nejvyšší věkové skupině 80+ let bude v SO POU Jilemnice o téměř 700 osob více.** Při uvažování o poskytování sociálních služeb je nutné mít tento vývoj na paměti a zaměřit se primárně na služby pro tuto cílovou skupinu.

Projekce nejmladších skupin

Nejmladší věkové skupiny, SO POU Jilemnice,
absolutní počty

Stejně jako pro nejstarší věkové skupiny, i osoby ve školním věku zasluhují zvláštní pozornost, především s ohledem na plánovanou docházku do státem či obcemi zřizovaných škol. V tomto případě vstupuje do hry ještě vyšší stupeň generalizace (viz. metodika). Nicméně můžeme očekávat následující vývoj během 20 let do roku 2036:

- 3-6 let (populace žáků MŠ): snížení o 180 osob
- 7-15 let (populace žáků ZŠ): snížení o 279 osob
- 16-19 let (populace žáků SŠ): zvýšení o 22 osob

Můžeme tedy konstatovat, že na území SO POU Jilemnice dojde k úbytku žáků prakticky všech vzdělávacích stupňů škol. Zvláště úbytek téměř 300 žáků základních škol **opravňuje k uvažování o optimalizaci počtu ZŠ** na území SO POU Jilemnice.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ppm
factum

Připravila společnost ppm factum research

Mgr. Vojtěch Hündl

ppm factum research s.r.o.

Office Park Nové Butovice / A

Bucharova 1281/2, 158 00 Praha 13

Mobil: +420 731 403 626

Tel.: +420 233 111 008

Fax: +420 233 111 002

e-mail: hundl@ppmfactum.cz

www.factum.cz

Firma je zapsána v obchodním rejstříku u Městského soudu v Praze, oddíl C, vložka 13338,
datum zápisu: 6. října 1992. IČO 47121793, DIČ CZ47121793